

**Lébény Nagyközség
környezetvédelmi programja
2009-2014**

Készült 2012 évben

1. Bevezetés

Napjaink fő problémája a pazarló energiaszolgáltatás és a veszélyesen fogyó energiatartalékok mellett a természeti környezet rombolása, életfeltételeink romlása, éghajlatváltozás, stb. Fontos ennek lassítása majd megállítása, az irreverzibilis állapot kialakulásának megakadályozása.

E kérdés az emberiségtől megértést, áldozatot, önkorlátozást, követel. Ezek a szempontok azok amelyeket a piaci szemlélet nem preferál. Ezért ezeken a területeken nagy jelentősége van a mindenkori államhatalmi irányításnak és szerepvállalásnak, kimerítve és alkalmazva minden a működés hatásosságát szavatoló eszközt.

Az EU országai szigorú programokat léptettek életbe a környezetvédelmi intézkedések révén. A makró szinten jelentkező elhatározások és programok azonban nem vezetnek egyedül sikerre, hiszen azokat, a gyakorlati megvalósításokat mikroszinten kell érvényesíteni és végrehajtani.

Az intézkedések lényege a fenntartható fejlődés előmozdítása, biztosítása, mely olyan fejlődést jelent, ami lehetővé teszi a jövő generációi számára, hogy életfeltételeik biztosítottak legyenek, életminőségük jobb legyen. Tehát a fenntartható fejlődés magában foglalja a környezet minőségének védelmét és javítását, a Föld kapacitásainak, természeti erőforrásainak védelmét. Ezért van szükség a környezetvédelmi programban foglalt intézkedésekre, célok elérésére

Az önkormányzatok egyik legfontosabb feladata a települési környezet fenntartása, karbantartása, fejlesztése, védelme.

Az önkormányzatnak gondoskodni kell a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról. Továbbá a környezetvédelmi programban meghatározott feladatokat a rendezési tervek jóváhagyása során is figyelembe kell venni, azaz a rendezési terv tartalmát is behatárolja, ahhoz képest elsődlegességet kell élveznie. Ez eddig sajnos nem mindig teljesült, ezért a jövőben a területfejlesztést a környezetvédelemmel integrálni szükséges. Mint, ahogy a programban megfogalmazott célok sem mindig tudnak teljesülni a források hiánya miatt.

A feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezet elsődleges forrása a települési költségvetés (mely eléggé véges), de pályázati úton jelentős források biztosíthatók(pl.: ROP, KIOP, KEOP, HUSK, ISPA). Egyes feladatok megvalósítása nem pénzt, hanem csupán egy kis emberi odafigyelést, felelősségteljes magatartást, gondolkodást kíván.

A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos EU program szerint a helyi hatóságok és önkormányzatok az alábbi területeken játszhatnak döntő szerepet:

- területi tervezés-rendezési tervek(pl.:város szerkezet, ipari parkok, szállítási hatékonyság)
- infrastruktúra fejlesztés(pl.: utak, víz, szennyvíz-tervezés, biztosítás, irányítás)
- gazdaság fejlesztés(pl.: új ipari üzemek telepítése-erőforrások, előrelátás)
- hulladék gazdálkodás(pl.: megelőzés, újrahasznosítás, megfelelő ártalmatlanítás)

- közlekedés(pl.: helyi forgalom szabályozások, tömegközlekedés)
- lakosság tájékoztatása, környezeti nevelés(pl.: állampolgárok környezeti információhoz való hozzáférés joga, környezettudatos magatartás kialakítása, akciók szervezése).

2. A település bemutatása

Lébény: Az Árpád kori nagy apátsági temploma révén közismert Lébény nagyközség, a Kisalföld három kistájának (Mosoni-síkság, Fertő-Hanság medence, és a Rábaköz) találkozáspontján helyezkedik el. Mosonszentmiklóssal közös vasútállomása révén közvetlen nemzetközi szállítási hálózathoz is kapcsolódik. Közlekedési adottságait tovább bővítik a 85 sz. főútra Enesénél, valamint a 86-os sz. főútra Bősáráknynál való becsatlakozások. Ez utóbbi útvonalak a Fertő Hanság Nemzeti Park védettsége alatt álló területeken futnak, kivételes élményt nyújtva az utazóknak.

Lébény a Kisalföldi három kistájának (Mosoni-síkság, Fertő-Hanság medence és a Rábaköz) találkozási pontjánál helyezkedik el. Jellege leginkább a Mosoni-síkságéra hasonlít, mely kistáj háromszög alakú területe a Mosoni-Duna, a Rábca és a Fertő-Hanság süllyedéke közé ékelődik be. Nyugat felé az országhatáron túl a Parndorfi-fennsík határolja. E kistáj a Szigetközhez hasonlóan tökéletes síkság, a Duna fiatal hordalékkúpjának része. A táj jellege,

felszínének mikrodomborzati formái és üledékei a Szigetköztől mégis eltérő bélyeget viselnek. A Mosoni-Dunától Délre, azzal párhuzamosan még a szigetközhez hasonlóan a Kis-Duna jelenkori holtmeder-maradványainak félköríves kusza hálózata tagolja a felszínt; jelenkori homokos öntésiszap borítja, amely alatt összefüggő a hordalékkúp-kavics. A hansági és a mosoni lapályos medencék között enyhén kidomborodó kavicsból felépített földnyelv Észak és Észak Nyugat felé kiterébélyesedik, s Panrdorfi-fennsík lábáig és a Lajtáig nyúlik. Ez a Duna fiatalabb hordalékkúp-kavicsának a része, de az előbbi lerakódásnál idősebb és kiterjed a Mosonszentpéter – Mosonmagyaróvár – Hegyeshalom- Várbalog közti területre is, ahol a hordalékkúp-kavics mindenütt közel a felszín alatt települ.

Lébény település közigazgatási területe: 8137 hektár.

2.1 Demográfiai adatok, lakásállomány:

Lakosszám 2010-ben: 3179 fő

Lakásállomány 2010-ben: 1236

2.2 Gazdasági tevékenységek:

Lébényben szövetkezetek, korlátolt felelősségű társaságok, betéti társaságok, egyéni vállalkozók, őstermelők a gazdasági élet megteremtői, egyben munkavállalási lehetőséget is biztosítanak.

Működő vállalkozások összesen 2010-ben: 322

Ebből

korlátolt felelősségű társaság:	34
betéti társaság:	21
egyéni vállalkozás	264
egyéb:	3

2.3. Ipari tevékenységek

Jellemző ipari tevékenységek: logisztika

fémipar

Az ipari tevékenységek során keletkező hulladékok mennyisége, minősége, összetétele a gyártási technológiától, felhasznált alapanyagoktól függ. Az ipari üzemekben, gyárakban keletkező hulladékok az egyedi hulladékgazdálkodási tervében kerülnek részletesen

bemutatásra. A tervben kidolgozásra kerültek a szükséges teendők, a hulladékképződés csökkentésének lehetőségei.

2.4 Mezőgazdaság, terület-felhasználás

Mezőgazdaság fő ágazatai: - Növénytermesztés

- Állattenyésztés

Területhasznosítás:

Mezőgazdasági területekről kimutatás (ha)					
Művelési ág	Belterület	Külterület	Zártkert	Összesen	%
Szántó	8,7980	3159,7608	-	3168,5588	38,94
Gyep (rét)		1499,1973	-	1499,1973	18,45
Szőlő			-		
Kert			-		
Gyümölcsös		3,1086	-	3,1086	0,04
Gyep (legelő)		422,0130	-	422,0130	5,18
Nádas			-		
Erdő		2304,0006	-	2304,0006	28,31
Kivett	285,7214	453,5909	-	739,3123	9,08
Összesen	294,5194	7841,6712	-	8136,1906	100

A növénytermesztés meghatározó mezőgazdasági ágazat Lébény közigazgatási területén. Megtalálható a, több tulajdonosú, több 100 ha-os nagygazdaságtól az egyéni tulajdonú a pár tíz négyzetméteres zártkertekig minden. A településen termelőszövetkezet működik. A területen található talajtípusok, időjárási, éghajlati adottságok lehetővé teszik az adottságoknak megfelelő és a keresletnek is eleget tevő növényfélék termesztését

Néhány jellemző növényfajta:

Termesztett növények:

- ☐ búza
- ☐ rozs
- ☐ árpa
- ☐ kukorica
- ☐ cukorrépa
- ☐ repce
- ☐ napraforgó
- ☐ facélia stb.....

Kiskerti növények:

- ☐ gyümölcsfák pl.: alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, barack
- ☐ szőlő
- ☐ palántások: paprika, paradicsom
- ☐ saláta
- ☐ uborka
- ☐ káposzta
- ☐ karfiol
- ☐ burgonya
- ☐ retek
- ☐ sárgarépa, fehérrépa stb.

A megtermelt növények a betakarítás után különböző iparágak nyersanyagaként kerülnek hasznosításra - élelmiszer alapanyagként, konzervipari alapanyagként, gyógyszeripari alapanyagként, takarmányként, stb.. - megfelelő termésminőség elérése esetén vetőmagként kerül hasznosításra. A kiskertekben megtermelt növények az emberek számára közvetlenül fogyasztásra kerül, vannak, akik őstermelői igazolvánnyal rendelkeznek és kereset-kiegészítésként a megtermelt konyhakerti növényeket piacon értékesítik.

2.5 Erdőgazdaság

A területen az erdőgazdálkodási tevékenység csak erdőfelügyelőségi (erdőgazdálkodáshoz való) hozzájárulás és érvényes erdőtervi kivonat birtokában folytatható. Lébényben 2304,0006 ha erdőterület van, ami nagyon jelentős terület, a közigazgatási területhől 28,31 %.

Lébény közigazgatási területén az érvényben lévő jogszabályoknak és előírásoknak megfelelően történik az erdőgazdálkodás. A területen megtalálható, önkormányzati tulajdonú, állami tulajdonú és a rendszerváltás utáni tulajdonviszonyok rendeződéséből, illetve kárpótlási úton megszerzett magán tulajdonú erdő. Az önkormányzat a belterületén található faállományt gondozza, különös tekintettel a közlekedési útvonalak (utak, járdák, kerékpárutak) illetve emberi életet, egészséget, közösségi és magántulajdont veszélyeztető beteg, korhadt fák károkozásának megelőzésére. Külterületi erdőgazdálkodásnál megemlíthető, hogy a jól végrehajtott erdőgazdálkodás mellett az erdő fenntartja önmagát, és megújulni képes. Védelemmel élve 100 ha tölgyerdő. Jellemző fafajok: fekete nyár, akác, nyár, tölgy, kőris, hársl.

2.6 Halászat

Lébény térségében a halászat nem jellemző tevékenység.

2.7 Idegenforgalom

Lébény, abban a szerencsés helyzetben van, vasúti, közúti közlekedési vonalak közvetlen közelében helyezkedik el. Lébény jelentős idegenforgalmat vonzó kulturális rendezvénnyel, építészeti-történelmi emlékekkel, védett természeti értékekkel várja az ide, a külföldről érkező vagy hazai a kikapcsolódni, pihenni vágyókat.

2.8 Út, vasút, víziút hálózat

A település közigazgatási területén futó **úthálózat teljes hossza 50,4 km**. Ebből 5,5 km szakasz van az autópályamérnökség illetve a közútkezelő kht. tulajdonában. Belterületen 5,5 km burkolatlan út fut, ami átlagos arány.

Út	Hossza (km)	A teljes úthálózathoz viszonyított arány (%)
Önkormányzati kezelésben	44,9	89
- burkolt	9,6	19
- burkolatlan	35,3	70
Belterületi úthálózat	25,6	50,8
- burkolt	15,1	30
- burkolatlan	10,5	20,8
Kerékpárút	1,2	2,3

Az utak állapota nagyon változó. A nemrég épített autópályaszakaszon kívül kevés a jó állapotú út. Elfogadhatóak állapotúak a települési és regionális főutak, de igénybe veszik az autókat. A mellékutak állapota többnyire rossz.

Mosonszentmiklóssal közös vasútállomása révén közvetlen nemzetközi szállítási hálózathoz is kapcsolódik. Közlekedési adottságait tovább bővíti a 85 sz. főútra Enesénél, valamint a 86-os sz. főútra Bősáráknál való becsatlakozások. Ez utóbbi útvonalak a Fertő Hanság Nemzeti Park védettsége alatt álló területeken futnak, kivételes élményt nyújtva az utazóknak.

Győrtől 26 km-re van az 1-es főközlekedési út, illetve az autópálya leágazása mellett. A település személygépkocsival, vonattal, busszal Győr felől, Mosonmagyaróvár felől valamint Csorna felől Tárnokrétin keresztül közelíthető meg.

Nemzetközi hajókikötők Bécsben, Pozsonyban és Gönyűn vannak. A Mosoni-Duna Mosonmagyaróvárig kishajózásra alkalmas.

A legközelebbi nemzetközi repülőterek: Schwechat 90, Pozsony 60, Budapest 145 km. Belföldi repülőtér a 36 kilométerre lévő Péren van.

3. Lébény környezeti állapotának bemutatása

A természetföldrajzi adottságok áttekintése után, a következő fejezetekben - a jogszabályi háttérnél említett szerkezeti felépítés szerint - áttekintjük azokat a környezeti paramétereket, amelyek segítségével, az adatfelvétel időpontjában a településen érvényes pillanatnyi állapotot jellemezni lehetett.

A környezeti állapot rögzítése mellett - a reális lehetőségeket szem előtt tartva - meg kell határozni a faluban elérni kívánt környezetvédelmi célokat és célállapotokat. Kiindulásként azonosítani kell a megoldandó környezeti problémákat. A Környezetvédelmi Program nem egy-egy pillanatnyi állapotot tekint megoldandó, javítandó feladatnak, hanem azt vizsgálja, hogy miért is jelent gondot az adott környezeti állapotjellemző tényleges vagy várható alakulása. A problémák összegyűjtésével, feltárásával egyidejűleg meg kell határozni ezeknek az okait is abból a célból, hogy meg lehessen keresni a leghatékonyabb megoldásokat és, hogy a megelőzés elve érvényesíthető legyen. Egy-egy szakterületen átfogóan kell elemezni az okok, hatótényezők ® a környezetállapota ® probléma ® cél ® megoldások ® feladat folyamatot.

Lébény térképe

3.1. A környezeti elemek állapota

3.1.1. A föld

3.1.1.1. Földtani és talajtani viszonyok

A Győri-medence a Kisalföld feltöltött süllyedékének része. Ennek északi határán folyik a Duna, amely az osztrák-Alpokból hozott hordalékát itt, a Kárpát-medence peremén rakja le, ahol esése lecsökken. A nagy mennyiségű lerakott hordalék már több száz méter vastagságú kavicsstakarót alkotott, amelyet kerülgetve a Duna folyása tovább lassult, „alsószakasz” jellegűvé vált. (Ezen rendszeres kotrással segítenek a hajózott medrekben.) A számtalan elágazás és a kanyarok növekvő ívei, hozták létre a Mosoni-Duna illetve a Szigetköz mai formáját, annak jellegzetes élővilágával.

A Mosoni-sík a Győri-medence északnyugati, Szigetközzel és a Dunával párhuzamos Ény-Dk lefutású területe. Északon a Mosoni-Duna határolja el a Szigetköztől, Délen nehezebben meghúzható a határ, de a Kistérség területénél a Rábca választja el a Csornai-síktól. A Mosoni-sík egy hordalékkúp-síkság, magas ártéri helyzettel. A hordalékkúpokat csak a folyók szabdalják fel, tehát reliefjük kicsi. A felszín DK-nek lejt, ezért domborzatilag lényegében

homogénnek tekinthető, mezőgazdasági hasznosításra (ez alapján) alkalmas.

A térségnek földtani sajátosságai a medence-jellegből adódnak. A terület szinte folyamatos süllyedése következtében, amely a földtörténeti közelmúltban lezajlott, jelentős vastagságú, zömében durva szemcsés üledékek rakódtak le, elsősorban a Győri-medencében. A negyedkori kavicsos rétegek legnagyobb vastagsága eléri a 700 m-t, míg az alattuk elhelyezkedő pannon tengeri üledékek vastagsága rendkívül széles határok között változik. A terület uralkodó vízfolyása a Duna, amely a Kárpát-medencébe belépve nagy kiterjedésű hordalékkúpot hozott létre – Csallóköz, Szigetköz –, és ezen a területen túlnyomórészt homokos kavicsot, homokot, iszapot rakott le. Medrét gyakran változtatta, és a kialakult mellékágait, morotva tavait gyakran feltöltötte. A XIX. sz. végén megkezdődött mederszabályozással szüntették meg ezt az állapotot.

Az éghajlatnak és a vízrajzi hatásoknak köszönhetően, litológiai alapon Lébény térségében zömében réti csernozjom talajok képződtek.

3.1.1.2. A felszínközeli rétegek szennyeződés-érzékenysége

A geológiai vizsgálatok adataira támaszkodva megállapítható, hogy az egész Győri-medencét egy hatalmas területű, és szintén hatalmas térfogatú felszín alatti vízbázisnak kell tekinteni. Ennek következtében megkülönböztetett figyelmet kell fordítani arra, hogy ebbe a víztestbe lehetőleg semmilyen irányból se kerüljön be szennyeződés, mert a földtani szerkezetből adódóan szinte nincs természetes akadálya a szennyeződés tovaterjedésének, ami azt eredményezheti hogy egy nagyobb szennyezés szinte az egész vízkészletet tönkretelheti.

A felszín felől érkező szennyezéseket a termőtalajok bizonyos mértékig meg tudják szűrni, de kellő figyelmet kell fordítani a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken érvényes előírások betartására is.

A környezetünk iránt érzett felelősség mellett, az Európai Unióhoz való csatlakozás miatt, számos jogi norma is arra ösztönözte a magyar Kormányt, hogy a felszínalatti vizek védelmével kapcsolatos jogi szabályozást felülvizsgálja és felfrissítse az érvényben lévő előírásokat. Ennek a harmonizációs tevékenységek a keretében, a 219/2004.(VII.21.) Kormányrendelet a felszín alatti vizek védelméről az Európai Közösség alábbi jogszabályainak való megfelelést is biztosítja.

A Kormányrendelet 7. §-ának 1 bekezdésében előírja, hogy a területeket a felszín alatti víz állapotának érzékenysége, továbbá minőségének védelme szempontjából osztályozni kell a felszín alatti víz utánpótlódása, földtani közeg vízvezető-képessége, továbbá a megkülönböztetett (fokozott) védelem alatt álló területek figyelembevétele alapján.

A 2. sz. mellékletben részletezik a jogalkotók a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület, az érzékeny terület és a kevésbé érzékeny terület fogalmát.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 27/2004.(XII.25.) KvVM rendeletével megadta az ország településeinek besorolását arra vonatkozóan, hogy a felszín alatti víz állapota szempontjából milyen érzékenységgű területeken helyezkednek el. Ezt a rendeletet 2005. elején módosították a 7/2005.(III. 1.) KvVM rendelettel. A jelenleg érvényes települési

besorolás szerint Lébény a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területen található.

A jogszabály a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területnek tekinti a következő régiókat:

a) Azok a területek, ahol a csapadékból származó utánpótlódás sokévi átlagos értéke meghaladja a 20 mm/évet.

b) Azok a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny területek közé nem tartozó területek, ahol a felszín alatt 100 m-en belül mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatók.

c) Azok a területek, ahol a porózus fő vízadó képződmény teteje a felszín alatt 100 m-en belül található.

d) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint állami tulajdonban lévő felszíni állóvizek mederéltől számított 0,25-1,0 km közötti övezete.

e) Az 1. d) pontban - a Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek jegyzékébe felvett területek, továbbá a külön jogszabály szerinti Natura 2000 vizes élőhelyei - nem említett, külön jogszabály által kijelölt védett természeti területek.

A rendelet célja a felszín alatti vizek jó állapotának biztosítása és ennek fenntartása, a szennyezésének fokozatos csökkentése illetve megelőzése, a hasznosítható készletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat általánossá tétele, valamint a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása.

A 219/2004.(VI.21.) Kormányrendelet 45. §-ának 1. bekezdése a következőképpen rendelkezik: A felszín alatti víz és a földtani közeg minőségi védelméhez szükséges határértékekről szóló 10/2000.(VI.2.) KöM-EüM-FVM-KHM együttes rendelet mindazon előírása hatályát veszti, mely a (Ci) intézkedési szennyezettségi határérték alkalmazására vonatkozik.

E két rendeletre támaszkodva - szennyeződés érzékenység szerint - különböző kategóriákra osztották az ország területét. Egy adott település érzékenységi besorolása – a környezetvédelem elővigyázatosság elvét követve – a közigazgatási területen 5%-ot meghaladó legnagyobb érzékenységi kategória szerint történt.

Lébény, a különböző kockázati tényezőket áttekintve a már említett érzékeny területre esik. Az alkategóriát is vizsgálva a 2c osztályba tartozik, vagyis azon települések közé, amelyeknél a fő vízadó 100 m-es mélységen belül található. ebből is látható, hogy a geológiai és talajtani adottságoknál már említett kockázati tényező a felszínközeli rétegek szennyeződés-érzékenységét is alapvetően meghatározza.

3.1.2. Víz

Ez a terület a Kisalföld süllyedő medencéjébe épült dunai hordalékkúp D-i lejtője. A felszínen jelenkori folyóvízi iszap van, illetve a Lajta partjain folyóvízi kavics. Levéltől DK-re löszösödik az iszapos takaró. A mélyebb rétegek 50-200 méteres vastagságban iszapos-homokos-kavicsos, jó víztározó képességű rétegekből állnak. Ezek feksze is felsőpannóniai korú réteg, általában jó vízellátottsággal.

A geotermikus grádiens viszonylag magas, 80 °C hőmérsékletű hévíz lenne kinyerhető. De ez a lehetőség kiaknázatlan (vagy alacsony prioritású) maradt a területfejlesztési stratégiáknál Lébényt kivéve. A terület legfőbb nyersanyaga a kavics.

A talajvíz átlagosan 5 m mélységben található a felszín alatt. Mennyisége 5 l/s.km² körül alakul, míg kémiai jellege kalcium-hidrogénkarbonátos lágyvíz. A rétegvizeket mélységi kavicsos víztartók tárolják. Az artézi kutak már 50 méteres mélységből is hoznak fel vizet, átlagosan 150 l/percet. Vizük gyakran vasas. A talajvízfigyelő kutak adatait a 3/1-es melléklet közli. Általánosságban elmondható, hogy a vízminőség jó, helyenként magas a mangántartalom.

3.1.2.1. Felszíni vizek

A Mosoni-Duna

A terület legjelentősebb vízfolyása. Ez a településeken keletkező különböző szennyvizek befogadója. A Mosoni-Duna vízszállítását közvetlenül a rajkai zsilipen át szabályozzák. A nemzetközi szerződés szerint azonban csak 40 m³/s hozamot köteles biztosítani a szlovák fél, s ennél sokkal többet nem is tudna. Ugyanis a dunacsúnyi duzzasztóból csőturbinák vezetnek ki a vizet a Mosoni-Duna felé, s ezek maximális kapacitása 46 m³/sec. Ehhez adódik még Rajkánál a szivárgócsatorna állandó 2 m³/sec hozama, amivel összesen egy szerény 48 m³/s maximális hozam biztosítható.

A Mosoni-Duna vízminőségi besorolás-változásai a mecséri mérőpontnál általában harmad-negyed osztályú kategóriába esnek.

A Rábca

A Rábca a Hanság belvizeit vezeti el a Fertő-tótól DK-re eső területekről. Árvizei (456 cm legnagyobb víz) többnyire nyár elején jelentkeznek, kisvizei (-45 cm) bármely évszakban előfordulhatnak. Átlagos vízhozama 12 m³/sec.

A Rábca az utóbbi években a mikroszennyezők és a mikrobiológiai paraméterek tekintetében javult, viszont egyéb paraméterek tekintetében romlott.

A település közigazgatási határain belül az alábbi vízfelületek találhatóak:

- Rábca
- Holt-Rábca
- Lébényi csatorna (Lébény-Hanyi öntöző főcsatorna)
- Urhanya-csatorna
- Herceg-csatorna
- Forrás-tavak
- Barátföldi-tó

A településen fürdőhely nincs. A Holt-Rábca és annak környéke értékes vizes élőhely, kiterjedt nádassal.

A Rábca két partján húzódó árvízvédelmi töltés kezelője az Észak Dunántúli Vízügyi Igazgatóság. (Évente egy-két alkalommal kaszálják a töltést, melynek állapota kielégítő, sőt gyakorlatilag képes a Duna magas vízállásait is csökkenteni az ártérbe fogadva a többletvizet.)

3.1.2.2 Felszín alatti vizek

A Győri-medence Közép-Európa talán legjelentősebb ivóvízbázisának tekinthető. Emiatt fokozott figyelmet kell fordítani a mélyben tárolt vízkészlet vízminőségének a védelmére.

A talajvízszintek a morfológiai-földtani tájegységekben jól elkülönülnek. A Duna a kisalföldi hordalékkúp legmagasabb vonulatán, függőmederben folyik, így a terület talajvízviszonyait alapvetően meghatározza, de a legnagyobb hatással a Szigetköz talajvízszintjére van. A Duna folyamatosan táplálja a talajvizet, amely a Mosoni-Duna felé áramlik.

A Mosoni-sík lényegében a Parndorfi-platótól a Hanságba besimuló hordalékkúp, amelyben a talajvíz 3-7 m mélységben, a vékony fedőréteg alatt, a kavicsban található. A Mosoni-Duna hatása a csapadékhatással egyenértékű. A térség talajvízére a lejtésviszonyok és a jól vezető altalaj következtében még mindig jelentős a Duna felőli áramlás hatása, de a főmedertől távolodva fokozatosan a csapadék hatása jut egyre nagyobb szerephez.

A talajvíz - a talajszerkezet miatt - a Dunával és az egyéb vízfolyásokkal szoros kapcsolatban van. A gyors utánpótlódás következtében kicsi az esély arra, hogy pangóvízes állapot alakuljon ki, ezért a talajvíz sókoncentrációja rendszerint alacsony.

A gyors vízmozgást lehetővé tévő talajszerkezet viszont kockázatot is jelent a felszín felől érkező szennyeződések tekintetében, hiszen ezek a szennyeződések, legyen az akár a szükségesnél nagyobb mennyiségben adagolt műtrágyák bemosódása, akár egy nem megfelelő műszaki védelemmel ellátott hulladéklerakóból bemosódó szennyeződés, viszonylag rövid időn belül bejuthatnak a talajvízbe, és a felszín alatti áramlási irányt követve, jelentős területeken tehetik tönkre a talajvizet, illetve a talajvízzel összeköttetésbe kerülő mélyebb rétegek vízének minőségét.

A Győri-medence nagy részén - a dunai hordalékkúp területén – hiányoznak azok a vízzáró rétegek, amelyek más helyeken biztosítják a talaj és rétegvizek klasszikus elkülönítését. Emiatt a talajvizet gyakorlatilag nem lehet elkülöníteni a rétegvíztől. Jelentős területeken

mindkét vízfajta a felső-pliocén-holocén kavics tárolja, közbeékelődő vízzáró réteg nélkül. Szerencsére, a nagy öntisztuló képességnek köszönhetően, ezek a mélyebb vízadó rétegek még nem szennyeződtek el, de ha nem szabnak gátat a talajvíz szennyezésének, akkor a talajvízbe bekerült szennyező anyagok elérhetik a mélyebb rétegeket is. Éppen ezért a Kisalföldön a felszínalatti vizek minőségének védelme érdekében kiemelten fontos feladat a talajvizek további elszennyezésének megakadályozása.

Lébény vízellátása a Lébény – Mosonszolnok vízellátó rendszeren keresztül biztosított. A rétegvízre telepített vízbázis diagnosztikai tervének felülvizsgálata folyamatban van. Lébény település közigazgatási területe felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület, ahol a részben a csapadékból származó utánpótlódás sorévi átlagos értéke meghaladja a 20mm/évet, illetve részben a fő porózus vízadó képződmény teteje a felszín alatt 100 méteren belül található.

3.1.2.3. Geológiai, hidrogeológiai jellemzők

A kistáj, amelyen a település található, teljes egészében Győr-Moson-Sopron megye területére esik, és része a Győri medencének. A Mosoni-sík területe 425 km². A kistáj teljes területe magas-ártéri helyzetű hordalékkúp síkság.

A földtani kutatások során, a területen észlelt legidősebb és egyben legjellegzetesebb felszíni képződmény a középső-pleisztocén, homokos, zömében középszemű kavics. A kavicstest csak néhány kisebb foltban található meg a felszínen, mert felülete nagy részét egy erodált felszínű felső-pleisztocén, helyenként agyagos, kőzetlisztes, homokos fedő borítja, amelynek vastagsága 0,4 és 2 m között változik. Ez a felső-pleisztocén öntés réteg az országhatár közelében néhány kisebb foltban, a kavicstest nyugati és északnyugati részén pedig nagyobb összefüggő foltokban, eróziómentes felszínnel, 1-2 m-es vastagságban található meg.

Felső-pleisztocén korú kavics egy kisebb foltban a Lajtától délre, nagyobb összefüggő területen, attól északra található. Ezt a kőzettestet - a vizsgálatok alapján - erőteljes erózió hozta a felszínre. Ez az erózió valószínűleg folyóvízi volt, mert légifényképeket vizsgálva a kutatók a kavicstestbe bevágódott és feliszapolódott medermaradványokat tudtak azonosítani. A kavics-összlet fedőjeként a Mosoni-sík északi részén túlnyomórészt felső-pleisztocén homok, illetve egy kisebb területen homokos kőzetliszt található.

A kistáj délkeleti nyúlványa, amely a Szigetköz és a Hanság között helyezkedik el, jellegzetes, finomszemű, zömében agyagos képződményekből épül fel. Morfológiai helyzete alapján, elsődlegesen dunai elöntések eredményeként, a felső-pleisztocén-óholocénben képződött.

Újholocén korú folyóvízi képződményt a Lajta mentén lehet találni.

A Mosoni-sík alatt lévő mélyebb rétegek – az egész Győri-medencére jellemző módon – 50-200 m mélységig jó víztároló, folyóvízi iszapos, homokos, kavicsos rétegekből állnak. A jó vízvezető képességű rétegekből felépülő negyedidőszaki összlet legnagyobb vastagsága a

kutatások szerint a 700 m-t is meghaladja. Ezek a földtani adottságok teszik a Győri-medencét az ország legnagyobb vízkészlettel rendelkező részévé.

Ugyanakkor ez a földtani szerkezet jelentős kockázatot is jelent, hiszen ez az óriási vízkészlet nagyon érzékeny bármilyen irányból érkező szennyezésre. Nem véletlen, hogy a megyei Környezetvédelmi Programban is kiemelt fontosságú szerepet kapott a felszín alatti vízkészlet védelme. A Mosoni-sík túlnyomó része a Mosoni-Duna vízgyűjtő területén található. A háborítatlannak tekinthető dunai vízivilágot az 1886-ban megkezdődött és 1896-ban befejeződött folyamszabályozási és ármentesítő munkálatok jelentős mértékben átalakították. A rajkai zsilip megépítése után – 1907 – a Mosoni-Duna mesterségesen szabályozott mellékággá alakult, amelynek nincsenek árvizei. A Duna elterelése óta, a dunacsúnyi műtárgyon keresztül kap vizet a Mosoni-Duna.

A Mosoni-sík déli területéről még a Kis-dunai-tőzegcsatorna is a Mosoni-Dunába szállítja a vizet. A felszín alatti vízkészlet rendkívül jelentős.

A talajvizet a terület északi részében a felszíntől 5-6 m-re, míg keleten már 2 méter körül el lehet érni. A délkeleti régióban, csapadékos években jelentős a belvívveszély, amelynek elhárítása érdekében 46 km-nyi belvívcsatornát építettek ki a belvízzel fenyegetett területen.

A rétegvizeket a mélységi kavicsos víztartók tárolják. Az ezeket a rétegeket feltáró kutak átlagos mélysége 50-100 m között van. A felszínre hozott rétegvíz helyenként enyhén vasas.

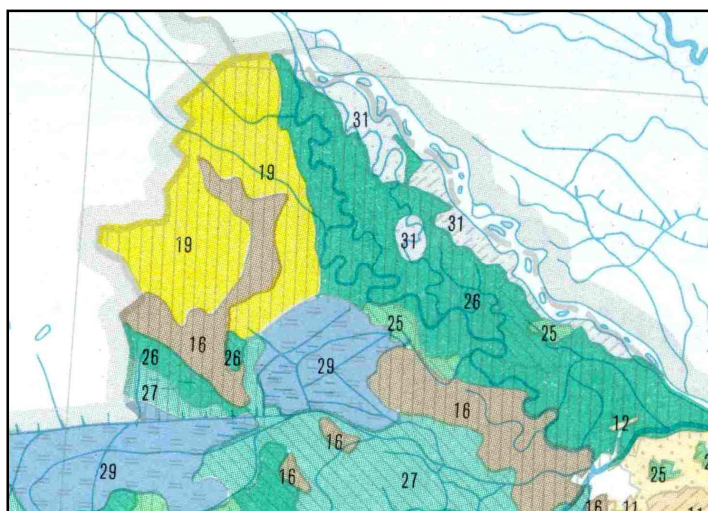
Mélyfúrással több helyen – Mosonmagyaróvár, Lébény – bukkantak termálvízre, amelynek gazdaságos felhasználása a régió turizmusának fejlődését segítheti elő.

A már ismertetett kőzettani alapon és a már szintén ismertetett éghajlati adottságok eredményeként a Mosoni-síkon elsősorban – a terület 71 %-án - csernozjom talajképződmények, míg kisebb részben hidromorf talajok alakultak ki.

A magasabb térszíneken, ahol a talajvíz általában mélyebben helyezkedik el, löszös üledéken, vályog mechanikai összetételű, kedvező víz- és tápanyaggazdálkodású alföldi mészlepedékes csernozjom alakult ki. Ezen a talajtípuson belül jelentős annak a változatnak a részaránya, amelynél a felszínhez közel lévő kavicsréteg lerontja a talajszelvény vízgazdálkodását, és emiatt ezeken a területeken a termőképesség is kisebb.

Azokon a részeken, ahol a talajvíz a talajszelvény morfológiáját is befolyásolja – rozsdafoltosság, glejesedés – a löszös alapkőzetten réti csernozjom talajok képződtek. Ilyen talaj borítja a kistáj felszínének 26 %-át. A legkedvezőbb termőképességű réti csernozjomok alakultak ki azokon a területeken, ahol a termőréteg vastagságát nem korlátozta a felszín közelében lévő kavicsréteg. Ott viszont, ahol a talajszelvényben a felszín alatt 40-70 cm-re már megjelenik a kavics, a réti csernozjomok termőképessége is erőteljesen mérséklődik. A kavicsteraszokon képződött terasz-csernozjomok termékenysége az imént említett két csernozjom talajhoz képest jelentősen gyengébb. A terasz-csernozjossal borított területek

résaránya 14 %. A kistáj csernozjommal borított területein mindenhol szántóföldi művelést folytatnak.

Jelmagyarázat

- 11 – Csernozjom jellegű barna erdőtalajok
- 12 – Csernozjom jellegű homoktalajok
- 16 – Réti csernozjomok
- 19 – Terasz csernozjomok
- 25 – Réti talajok
- 26 – Réti öntéstalajok
- 27 – Lápos réti talajok
- 29 – Lecsapolt és telkesített síkláp talajok

31 – Fiatal, nyers öntéstalajok

3.1.2.4. Vízellátás, csatornázás

A Statisztikai Évkönyv 2010. évi adatokat tartalmazó kötetében közzétett adatok szerint, Lébényben a közüemi vízvezetékhalózat hossza 25,8 km, és a hálózatba bekapcsolt lakások száma 1236. A Pannon-Víz lakossági célra 2010-ben 121 000 m³ vizet szolgáltatott a községben. A település ivóvízhálózatát 1986-ban kezdték kiépíteni, és a vezetékes ivóvízellátás a teljes belterületen biztosított, vagyis a lefedettség 100 %-os. Az önkormányzat nyilvántartásai szerint a háztartások mintegy 99 %-a csatlakozott a vízvezeték hálózatra.

A fogyasztók a vizet háztartási, öntözési, illetve állattartási célra hasznosítják. A községben a zavartalan vízellátás és a megfelelő víznyomás érdekében egy hidroglóbuszt is üzemeltet a vízellátást biztosító szolgáltató a Pannon-Víz Rt. Az ivóvizet a Rábapordány-Lébényi törpevízmű szolgáltatja a település számára. A törpevízmű megfelelő minőségű, egészséges ivóvizet biztosít a lakosság számára.

A település ivóvízellátását jelenleg a Pannon-víz Rt. végzi, amely a vizet felszín alatti ivóvízbázisból termeli ki. A településen 1236 háztartás csatlakozott az ivóvízhálózatra. A településen felhasznált ivóvíz mennyisége átlagosan 240 m³/nap.

A települési környezetvédelmi program adatgyűjtési időszakában nem állt rendelkezésre felmérés arról, hogy az ivóvizet korábban biztosító ásott és fúrt kutakat milyen módon hasznosítják, illetve hasznosítják-e egyáltalán az ingatlanok tulajdonosai. Arról volt információ, hogy több helyen a házi kertek öntözésére nyernek ki vizet az egyébként üzemén kívüli kutakból, de pontos, részletes adatok nem álltak rendelkezésre ezeknek a víznyerő helyeknek a hasznosításáról.

A településen elválasztott típusú csatornahálózat üzemel. A csapadékvíz gyűjtése felszíni, 80 %-ban nyílt árokrendszeren keresztül történik. A csapadékcatorna 20 %-a fedett. A csapadékelvezető csatornahálózat állapota megfelelő, azonban a csapadékvizek befogadója már nem. A csapadékvizek elvezetését szolgáló csatornákat a Mosonmagyaróvári Vízgazdálkodási Társulás (MAVI) kezeli. Ezeket rendszeresen elvégzett karbantartás, esetenként kotrás pályázaton elnyert támogatásból vált lehetővé. A vizek konkrét befogadója a Rauch-Walter tó, ennek kezelője a Vízügyi Igazgatóság. A tó erősen feliszapolódott, ezért csapadékosabb időszakban visszaduzzasztó hatást fejt ki. Ez a tó gyűjti össze a hansági csatornák vizét, amit a Holt-Rábca zsilipén keresztül végül a Rábcába vezetnek. A tó vize így áramoltatva van.

A szennyvízelvezetés gravitációs csatornahálózattal történik, amely 100 %-ban ki van építve a településen. (A gerincvezeték hossza 20,5 km.) A rákötési arány jelenleg valamivel 90 %-os van, mivel 2010 év végéig 1120 hálózatba kötést regisztráltak.

A közműpótló berendezések számáról nem állnak rendelkezésre adatok. Feltehetően talajba szikkasztással működnek ezek az emésztőgödrök, ezért a csatornahálózatra történő rákötést indokolt mielőbb teljessé tenni Lébényen. A szippantott szennyvíz mennyisége évente mindössze pár száz m³ körül alakul, ami nem áll arányban a vízfogyasztással, eszerint tehát – legalább is nagy arányban – szikkasztógödröket használnak a közművesítetlen háztartásoknál.

A településen működött folyékony hulladék-lerakó, ahol a szippantott települési szennyvizet leeresztették a talajra. Ez országsszerte ismert problémaforrás, mivel környezetterhelése magas, s rendkívül rossz hatást gyakorol az adott területre talajtani és vízminőségi téren is. A folyékony-hulladék lerakó használata a csatornázást követően visszaesett, később csak 1 db tálcát használnak alkalmasszerűen leeresztésre az eredetileg - a talajerőgazdálkodási vállalat által - kiépített négyből. 2005 évtől az 1 tálcát használatát is beszüntették és azóta folyékony hulladék lerakás nem történik. Sajnos a leeresztők rekultivációja a mai napig nem történt meg, forrást nem sikerült találni rá.

A település szennyvizet a kunszigeti szennyvíztelepre vezetik el.

A kunszigeti szennyvíztisztító-telep fontos paraméterei:

Kapacitás (m³/d)	2 x 1250 m³/d + 15 m³/d szippantott szennyvíz	
Kihasználtság (%)	1998: 34,9 % 1999: 45,7% 2000: 55 % 2001: ?	
Tisztítási fokozat	Mechanikai, és III. fokozat (biológiai, és tápanyageltávolítás)	
A technológia elemei		Hasznos térfogat (m³)
✓ Rács	d = 10 mm	
✓ Homok uszadékfogó	20	
✓ Anoxikus medence	Levegőztető medence szakaszos üzeme	
✓ Aerob medence	2 x 1600	
✓ Utóülepítő	2 x 3 x 120	
✓ Fertőtlenítő medence	100	
✓ Iszapsűrítő (iszaprothasztó nincs)	200	
✓ Gépi iszapvíztelenítő	5/ óra	
Oxigénbevitel	légbefúvással	48 kg O ₂ /óra / medence
Paraméterek	A beérkező szennyvíz minősége (mg/l)	Az elfolyó szennyvíz minősége (mg/l)
BOI₅	567	18
KOI	1020	67*
Összes N	94	18*
Összes P	16,7	11,8
Lebegőanyag	nem mért	nem mért
Összes só	867	755*
Területi határértékek	II. kategória, a Duna mosoni-dunai szakasza	

Problémák:- A 12 °C alatti szennyvízhőmérséklet alatt a nitrifikáció csökken ill. leáll. Felmerülő igény az iszap mg-i kihelyezésének agyagi és műszaki feltételeit biztosítani. (Engedélyeztetése folyamatban.) A tisztítómű I-2 medencéje rekonstrukcióra szorul. Az elfolyó szennyvíz KOI, NH₄-N, Na paramétereit bírságolják

forrás: Pannon Víz Rt.

3.1.3. Levegő

A természetföldrajzi viszonyokból adódóan, mivel a Győri-medence az ország egyik legszelesebb része, Lébény levegője állandóan tiszta lehetne. Ezt az ideális állapotot változtatja meg azonban az ipari tevékenységből, a közlekedésből, valamint a lakossági fűtésből eredő légszennyezés. A légszennyezettség természetesen az egészségre káros határértékek alatt van jóval, minden paraméter tekintetében. Mégis megemlíthető azonban, hogy a legnagyobb időszakos légszennyezési forrás a lakossági fűtés. Fontos, hogy környezetünk és egészségünk védelme érdekében korszerű, környezetbarát, fűtési módszert alkalmazzunk, hulladékot semmilyen formában ne égezzünk el.

Számottevő levegőszennyezést okozó ipari létesítmény a település közigazgatási területén nincs. A közlekedésből származó levegőszennyezés nem jelentős.

Lébény területén jelentős parlagfüves pollentermeléssel kapcsolatos problémák ismertek, ezért a pollenveszélyes területek nagyobb részén rendszeresen megelőző kezelést végeznek. A gázellátáshoz a gerincvezeték a település teljes területén kiépített. A gázhálózatba 676 háztartás volt bekötve 2010. év végén becslések szerint. Ez mindössze alig több mint 50 %-os gázfűtési arányt jelent a vegyes tüzelés javára. A levegőminőség javításának érdekében indokolt volna a gázbekötések gyorsabb ütemének ösztönzése pénzügyi támogatással. A közintézményekben az elmúlt években egyre többen tértek át a gázfűtésre.

Az iparfejlesztésnek köszönhetően sincs a faluban ipari eredetű levegőszennyezés.

A közlekedési eredetű légszennyezésnél a vasúti közlekedés a távolság miatt sem befolyásolhatja a község levegőjének minőségét, másrészt a vasútvonalon villanymozdonyok biztosítják az utazóközönség és az áruk környezetbarát szállítását.

A közúti közlekedésből eredő légszennyezés azonban az elmúlt évek tapasztalatai alapján növekvő tendenciát mutat.

A lakossági eredetű légszennyezés idényjellegű, hiszen elsősorban a fűtési szezonhoz kapcsolódik. A rendelkezésre álló legfrissebb – 2010-es - statisztikai adatok szerint, az év végén 1236 lakás volt Lébényben és ebből 676 háztartás – a háztartások alig több, mint fele % - volt bekötve a vezetékes gázhálózatba. A vezetékes gázt használók aránya azonban kismértékben folyamatosan növekszik.

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adatbázisában, a településen bejelentett emisziós forrást nem tartanak nyilván. A faluban RIV mérőhely, illetve folyamatos mérésre alkalmas mérőkonténer nincs kihelyezve. A legközelebbi mérési adatok a mosonmagyaróvári és a győri mérési pontokról állnak rendelkezésre.

Foglalkozni kell egy speciális légszennyezéssel is, amely az arra érzékenyek életének sajnos egyre hosszabb szakaszát keseríti meg a rendkívül kellemetlen tünetekkel. A levegőben található allergén

virágporok mennyisége évről évre több és több embernél váltja ki az allergiás reakciókat, és ezeknek a tüneteknek az előfordulási gyakorisága napjainkban szinte már népbetegség szintű.

Lébény Önkormányzata is törekszik arra, hogy csökkentse a parlagfűvel és az egyéb allergén gyomokkal fertőzött bel- és külterületek nagyságát. A felmérések tapasztalatai azt mutatják, hogy a belterületen kb. 6,5 ha olyan terület található, ahol megjelenhet a parlagfű. A külterületeken erősen változik a fertőzött területek nagysága. Sajnos előfordul, hogy egyes táblákban egészen nagy mennyiségben jelenik meg a parlagfű, ráadásul a fertőzött külterületi földrészletek kaszálása apjainkban még nincs megoldva.

A belterületen a kaszálást tavasztól ősziig folyamatosan végezteti az Önkormányzat. A helyi viszonyokat ismerve, mindig a legfertőzöttebb területeken kezdik a gyommentesítést. Helyi rendeletet egyelőre még nem alkottak a parlagfű elterjedésének visszaszorítására.

3.2. A települési és az épített környezet állapota

3.2.1. A települési környezet

Lébény területe az őskortól kezdve folyamatosan lakott hely volt. Az újabb kőkortól a bronz- és vaskoron keresztül követhetjük itt az ember nyomait. A késői vaskorban itt élt kelták lakóházmaradványait is feltárták az ásatások során. Amikor időszámításunk szerint 9-ben Tiberius, a későbbi császár, meghódította Pannóniát, a mai Lébény területén katonai tábornok és polgári települést létesített. A rómaiakat felváltó hunok után gótok, majd longobárdok éltek a vidéken, őket az avarok követték. Ezt a kereszténnyé lett avar népeiséget, s az idők folyamán közéjük szivárgott kisszámú szlávot találták itt honfoglaló őseink a 9.–10. század fordulóján. Az ismételt ásatások során feltárt régészeti leletek egyértelműen bizonyítják, hogy a környék, s maga Lébény is, a honfoglalás idején is lakott hely, nem is jelentéktelen település volt.

A középkorban már 1208-ban említették a települést, nevét akkor már Libin-nek írták.

1529-ben a Bécs ellen vonuló török csapatok felgyújtották a templomot, amelynek kőboltozata beomlott. A romos templomot, és monostort a bencések elhagyták és biztonságos helyet keresve a győrszentmártoni (pannonhalmi) apátságba vonultak. 1631-ben egy végrendeletnek köszönhetően a templom, a monostor a jezsuiták tulajdonába került, akik felújították a romos épületeket. 1683-ban a törökök feldúlták a kolostort és felégették a falut, amelyet újra a jezsuiták újjítottak meg. Időközben a község lakosságát súlyos pestisjárvány tizedelte.

1805-ben kilenc francia huszár jelent meg Lébényben, és az 1809-es kismegyeri csatát követően 170 francia eltartásáról kellett gondoskodnia a lakosságnak. 1836-ban a jobbágsors zendüléshez vezetett, eredménytelenül, hiszen a hatóságok az elégedetlenkedőket börtönbüntetésre ítélték. 1841-ben tűzvész emésztette a községet, leégett 96 ház a hozzátartozó melléképületekkel, istállókkal együtt. Nagy károkat szenvedtek a középületek, a két iskola és a két (római katolikus Szent Jakab és az evangélikus) templom is. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban 160 férfi harcolt, az otthon maradottakat kolera tizedelte. Az 1850-es években Sina János itt hozta létre a Magyar Királyság első cukorgyárát, amely a századfordulóiig üzemelt.

A századfordulón nagy fellendülés jellemzi Lébényt, előrelépés történt a szántóföldi növénytermesztésben, később minőségi állattenyésztés vette kezdetét. A fellendülést az első világháború szakította meg, amely sok anyagi és emberi áldozatot követelt a falutól: 300 fiatal frontszolgálatos közül 170-en veszítették életüket a harcmezőkön. A két világháború közti időszakban a lébényi parasztságot a 2600 holdas Wenckheim-birtok fojtogatta, az uradalom azonban az 1929-es gazdasági világválságot követően eladósodott.

A második világháború a település számára is súlyos veszteségeket okozott, 1944 nyarán 10 zsidó családot hurcoltak el, a háborúban elesettek száma 129 fő. A front áthaladását követően megalakult Földosztó Bizottság és Wenckheim Pál földbirtokát 480 család között osztották szét.

Államigazgatásilag Lébény önállóan működött 1973-ig, amikor egyesült Mosonszentmiklóssal, és a Lébénymiklós nevet vette fel, majd 1979-ben Mecsér is csatlakozott társközségként. Mosonszentmiklós 1988. december 31-én, Mecsér az 1990-es önkormányzati választások után vált külön. Lébény újra önálló nagyközségként működik, önálló óvodát, iskolát üzemeltet.

1963-ban, majd 1966-ban felépült a gimnázium épülete is, az oktatás 1977-ig működött.

3.2.1.1. Mezőgazdasági eredetű légszennyezés

A légkörbe jutó vegyi anyagok okozta megbetegedések egyre növekvő száma miatt a települési légszennyezés csökkentését a Nemzeti Környezetvédelmi Programban is kiemelt feladatnak tekintik. A 3.1.3. fejezetben már megállapítottuk, hogy ipari légszennyezés gyakorlatilag nincs a községben, viszont az egyre növekvő átmenő forgalom miatt a közlekedési eredetű légszennyezés fokozatosan növekszik. Ezen kívül figyelmet érdemel még a mezőgazdasági eredetű porszennyezés is.

A településtől északnyugatra elhelyezkedő néhány nagyobb erdőfolt, bizonyos mértékig csökkenti a szélrozió – defláció – veszélyét, de bizonyos meteorológiai körülmények között végzett agrotechnikai beavatkozások után – terménybetakarítás, talajművelés, talajelőkészítés - előfordulhat, hogy jelentősebb mennyiségű port hord be a szél a falu északnyugati, északi körzetébe. Ezt a problémát viszonylag egyszerűen meg lehet oldani, mezővédő erdősávok telepítésével.

Szintén a porszennyezést növelheti az, ha a falu belterületi úthálózatában magas a burkolatlan utak aránya. Lébény olyan szerencsés helyzetben van, hogy az Önkormányzatának kezelésében lévő teljes belterületi úthálózat le van burkolva. Más kérdés azonban az, hogy belterületi úthálózat felújításra szorul. Saját erőből ezt a feladatot a község nem tudja megoldani, és a központi költségvetésből származó anyagi lehetőségek is nagyon szűkösek.

A település külterületén közel 60 km földút karbantartásáról kellene még gondoskodnia az Önkormányzatnak.

A már említett forráshiány miatt a külterületi utak karbantartása nem oldható meg. Javításuk csak szakaszosan és időszakosan biztosítható. Emiatt sajnos az utak állapota eléggé rossz, és az időjárási körülmények sokszor nagymértékben befolyásolják a külterületi utak

járhatóságát. Az Önkormányzat szeretné, mind a belterületi, mind a külterületi úthálózat állapotát feljavítani, de erre a célra kizárólag pályázati forrásokból elnyert támogatásokat tudnának felhasználni.

A település az utak téli és - szükség szerinti - nyári tisztítását a Közútkezelő Kht-vel együttműködve oldja meg. Az állami tulajdonú átvezető utakon a Kht végzi a téli hóeltakarítást és csúszásmentesítést, míg az önkormányzati kezelésben lévő utakon – szerződés alapján - vállalkozók végzik el a hó és jégmentesítési feladatokat. A járdák takarítását a közhasznú és közcélú dolgozókra bízta az Önkormányzat.

3.2.1.3. Zöldterület gazdálkodás

A mintegy 16 hektár zöldterület a falu belterületének csaknem 7 %-a. Határozott célkitűzése az Önkormányzatnak, hogy a zöldterület nem csökkenhet, és a meglévők állapotát igyekeznek folyamatosan javítani.

Ezeknek a területeknek a megóvására, továbbfejlesztésére esetleg gyarapítására az Önkormányzat rendszeresen nyújt be pályázatokat, és az így elnyert forrásokból próbálják szinten tartani, illetve fejleszteni a meglévő zöldterületeket.

3.2.1.4. Illegális hulladéklerakók

Lébény esetében is visszatérő probléma az illegálisan lerakott hulladék megjelenése, mind a kül-, mind a belterületen. A törvényi szabályozás egyértelműen az önkormányzatok feladataként jelöli meg a közterületek szervezett, rendszeres tisztán tartását. (2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról, 31.§ (1) bekezdés).

Ezen kívül a települési önkormányzat közigazgatási területén, a közterületen elhagyott hulladék elszállításáról és hasznosításáról, illetve ártalmatlanításáról is az önkormányzatoknak kell gondoskodniuk a közszolgáltatás keretein belül. (30.§. (2) bekezdés)

Lébényben szeretnének megfelelni a törvényi előírásoknak, de egyben saját érdekeiket is figyelembe véve, szeretnék elkerülni, hogy az utak mentén és az egyéb helyeken elszórt hulladék olyan mértékben halmozódjon fel, hogy az szinte már kezelhetetlen legyen. Ennek megelőzése érdekében a falu Önkormányzata - társulva a helyi vadásztársasággal - minden tavasszal szervez egy hulladékgyűjtő napot. A környezetvédelmi nevelést gyakorlatban is alkalmazva bevonják az iskola diákjait is a község tavaszi „nagytakarításába”. A felnőttek mellett – tanári felügyelettel – az iskolások is tevékenyen részt vállalnak a település különböző pontjain elszórt hulladékok összegyűjtéséből

A takarítási akcióhoz az Önkormányzat gondoskodik hulladékgyűjtő műanyag zsákokról, amelyekbe összegyűjtik az utak mentén elszórt, és az egyéb helyeken talált hulladékot. A takarításban közreműködő csoportok először végigjárják a településről kivezető, a Közútkezelő Kht. kezelésében lévő utakat, és fent említett műanyag zsákokba gyűjtik a zömében az árokparton található hulladékokat. A megtelt zsákokat otthagyják az út szélén, amelyekért utánfutós személygépkocsival jönnek, és az utánfutóra felrakva juttatják el, a tisztasági napon összeszedett hulladék elszállítását biztosító pótkocsihoz. A hulladékgyűjtés

végére megtelik a pótkocsi, amellyel aztán a Rekultív Kft. hulladéklerakójába viszik a nap során felszedett hulladékot.

Az önkormányzattól kapott tájékoztatás szerint az évenként megismételt hulladék-gyűjtő akciók jelentősen csökkentették az illegálisan elhelyezett hulladékok mennyiségét. Az illegális hulladékok lerakása pontja évről évre változik, így állandó helyszíneket felsorolni nem tudunk. Az évenként történő összeszedésből összesen 5-8 m³-t szállít el a Rekultív Kft.

3.2.1.5. Energiagazdálkodás

3.2.1.5.1. Elektromos energia felhasználás

A település az E-ON Észak-dunántúli Áramszolgáltató Rt. ellátási körzetébe esik. A statisztikai adatok szerint 1246 fogyasztó van bekötve a faluban a villamos hálózatba, és számukra 2010-ben 3 397 MWh energiát biztosított az áramszolgáltató. Meg kell azonban említeni, hogy Önkormányzat kezelésében lévő épületek kisebb hányadában jelenleg is elektromos energiát használnak fűtési célra. Az elektromos energia ipari és kisüzemi célú hasznosítása gyakorlatilag elhanyagolható mennyiségű a faluban.

Az Önkormányzat az E-On ÉDÁSZ Rt. javaslatára hozzájárult a köztéri világítás korszerűsítéséhez. Ennek keretében korábban lecseréltek a régi kültéri lámpatestet, és ezek helyére új energiatakarékos fényforrásokat szereltek fel. A beruházás költségét úgy téríti meg a község, hogy az E-On ÉDÁSZ Rt. nem a tényleges fogyasztást számlázza le, hanem a szerződésben foglalt ideig, a lámpatestek cseréje előtti fogyasztást fizetteti meg az áramszolgáltató az Önkormányzattal. Ezzel a megoldással a megtakarított energia árából kerül kiegyenlítésre az energiatakarékos lámpatestek kihelyezésének költsége.

A településen, a közvilágítás korszerűsítésén kívül, a közelmúltban - szintén az energiafelhasználás racionalizálása jegyében –, elvégezték az Önkormányzat tulajdonában lévő épületekben is a világítás korszerűsítését.

3.2.1.5.2. Gázenergia felhasználás

A régió gázszolgáltatója az GDF Suez. A gázvezeték gerinchálózatának kiépítése régebben befejeződött és jelenleg a lefedettség 100 %-os, vagyis valamennyi ingatlanhoz oda van vezetve a gázvezeték csomakja, és csak az ingatlan tulajdonosán múlik, hogy rácsatlakozik-e a hálózatra vagy sem. A hálózat kiépítésnek kezdete óta a vezetékes gázszolgáltatásba a 2010. évi Statisztikai Évkönyv adatai szerint 676 fogyasztót kötöttek be.

Az Önkormányzat kezelése alatt álló közintézmények túlnyomó többségének fűtését még 2000-ben földgázra állították át. Az energiafelhasználás további racionalizálása, a fűtési költségek csökkentése érdekében még meg kellene vizsgálni az önkormányzati épületekben található nyílászárók cseréjének a lehetőségét, és érdemes lenne árajánlatot kérni, ahol megoldható lenne, az épületek külső hőszigetelésére is.

3.2.2. Az épített környezet

A község múltja nem tette lehetővé, hogy több évszázados építészeti emlékek mellett élhessenek mai lakói, illetve a régmúlt építészeti emlékeiért keressék fel a települést az érdeklődők.

Lébény kivételes helyzetben van abból a szempontból, hogy a település hosszú történelme során kialakult helyi jelentőségű építészeti emlék mellett, a természeti környezete is gazdag látnivalókban és védett természeti értékekben is.

Természet állapota, belterületen és külterületen egyaránt megfelelő. A fejlődés során az emberek a környezetüket, mind az épített, mind pedig a természetes környezetüket egyre nagyobb odafigyeléssel gondozzák. Belterületen a közterületi fák, zöldterületek gondozottak, a lakosok az úttestig a házuk előtt lévő füvet nyírják, virágokat ültetnek, a fákat metszik. Külterületen az utak mentét az út fenntartója folyamatosan rendben tartja, a füvet nyírják, a fákat botolják, a kiszáradt beteg balesetveszélyes fákat kivágják. A külterületi termőterületek gondozottak, nincsenek elhanyagolt területek, a mezőgazdasági használatú földutak rendezettek bizonyos esetekben még a települések összeköttetését is biztosítja.

A falu története elválaszthatatlanul összefonódik az itteni műemléktemplom történetével. A templom első okleveles említése 1199-ből való, amikor a birtokot Imre király visszaadta Saul kalocsai érsek Poth és Chepán nevű testvéreinek. A már meglévő monostor birtokjogát az 1208-as keltezésű oklevél erősíti.

A Győr nemzetségbeli testvérek végrendeletileg a Benedek-rendi szerzetesekre hagyják a monostort, és a Idősebb Szent Jakab apostol tiszteletére épített kéttornyos, háromhajós, háromapszisos nemzetségi templomot. A szláv névadás szerint Lybin (Lebenj)-nek nevezett falut a tatárok pusztították el 1242-ben, de a templomot nem tudták bevenni. 1271-ben a cseh Ottokár király hadai pusztítása nyomán csak a templom és az apátsági épület maradt meg. A falu az apátsági birtokkal együtt ezután az óvári várbirtok urainak kezébe került, majd 1478-ban Mátyás király visszaadta a birtokot a Benedek-rendieknek.

A templom A Hédervári család adományaként - 1202-1208 közt épült apátsági temploma talán elsőnek fogta össze a magyarországi román stílusalakulást a bencések jellegzetes módján.

Alaprajza keletelt, háromhajós, keresztház nélküli, hajónként egy vonalra helyezett félkörös szentélyekkel záródik. Felépítése bazilikális, átmenő boltozatú (a XVII. században megújított boltozattal), két nyugati toronnyal, kegyúri karzattal, fő- és déli oldalkapuval. A tornyok alsó szintje - a hazai elrendezésre jellemzően - a templomtérbe kapcsolódott, és csak az északi toronyba utólag beépített lépcső miatt falazták el az egyiknél.

A megrongált templom barokk sisakokat kapott, 1858-65 és 1872-79 közt pedig Essenwein nürnbergi építész purisztikus elvek szerint restaurálta, tornyait csürlős sisakképzéssel számottevően felmagasította.

Figyelemre méltó a zárt épülettömegének tömör megjelenése, mely különösen az apszisok felől világosan érzékelteti a belső tér bazilikális, és szentélyekkel bővülő alakítását. Ez az egyszerű, félreérthetetlen kifejezőmód olasz befolyás érvényesülését mutatja, az egyébként szinte ugyanolyan mértékben érzékelhető francia hatással szemben. Mértéktartó, inkább szűkszavú falfelületeiből lehangsúlyosabban gazdag tagozású és díszítésű főkapuzata emelkedik ki, mely az esztergomi kapu-típus magasfejllettségű képviselőjeként értékelhető.

Az apátsági rendház a török hódoltság alatt elpusztult.

További nevezetességei:

Evangélikus templom

Szent Antal kápolna

Temetőkápolna

Pálos rendház

Szent Flórián emlékmű

Nepomuki Szent János szobor

I. világháborús emlékmű

II. világháborús emlékmű

Római mérföldkő

Millecentenáriumi emlékoszlop

Millenniumi kettős kereszt

Szent István szobor

3.3. A természet állapota

A természeti környezet - az épített mesterséges környezethez hasonlóan – szintén folyamatosan változott a település története során. A különböző behatások eredményeként napjainkra kialakult állapot megőrzése is fontos az utókor számára. Az egykor változatos és gazdag élővilág maradványai a kultúrtájban mozaikosan elhelyezkedő életközösségekben találhatók meg. Ezek a területek ma nagyrészt védelem alatt állnak.

A természetes növénytakaró szempontjából a Kisalföld legváltozatosabb területe a Győri medence. A Duna mentén ártéri növényzet, a Hanság teknőjében lápi növénytakarások maradványai tenyésznek, és magasabb térszíneken helyenként például Lébénynél klímazonális tölgyesek reliktumállományai is fennmaradtak. A növénytakarások egymásutánja a friss vízellátású öntések réti talajain a magasrétektől, a mocsárréteken és kaszálókon keresztül a tölgy-szil-kőris ligetekhez ér. A mező jellegű területeken elég gyakori a

fogoly, fűrj, mezei pacsirta, búbos pacsirta, barázdabillegető. Apróbb erdőfoltok madarai a kis őrgébics, töviszúró gébics, vetési varjú, szarka, tengelice, gerle fajok. Emlősök közül mindenféle gyakori a vakond. Nyílt területen, bozótosban sok a vadnyúl, mezei pocok. Erdőkben jellemző az eredi egér. A nagyvadak ezen a területen is előfordulnak jellemző a szarvas, őz, vaddisznó.

3.3.1. A táj

Természetesen a természet és tájvédelem nem választható el a környezeti elemek – föld, víz, levegő - védelmétől. Mivel ebben a rendszerben minden mindennel kisebb-nagyobb mértékben összefügg, ezért bármelyik összetevőjét érje is valamilyen hirtelen hatás, az bizonyos mértékig meg fog jelenni a többi összetevőben is, vagy befolyásolja a többi komponens pillanatnyi állapotát.

Lébény közigazgatási területén, a községtől nyugatra a Fertő-Hanság Nemzeti Park kiterjedt területei találhatóak. Egy kisebb terület foglalja magába a Lébényszentmiklósi-csatorna egy szakaszát, illetve a települést észak-nyugat felől határoló, közel 110 ha-os Tölgy-erdőt. Az erdőben, a rendelkezésünkre álló információk szerint illegális vágás történt. Ennek mielőbbi kivizsgálása mindenképpen javasolt, illetve ezzel párhuzamosan a megfelelő intézkedések, valamint szigorító jogszabály kidolgozása (a Nemzeti Parkkal közösen). A nemzeti parkhoz tartozó nagyobb területen elsősorban erdőket, illetve kisebb mértékben nedves gyepeket találunk. A Nemzeti Park kezelésébe tartozó területek helyrajzi számai a következők: 0142, 0144-0146, 0172, 0173, 0188-0193, 0195, 0242, 0243, 0244/1-6, 0245-0263, 0289-0292, 0294-0298, 0301, 0302, 0304-0307, 0328-0342, 0343/1-2, 0343/6, 0344-0396, 0398, 0418-0420, 0422-0430, 0432-0434, 0436, 0437, 0454, 0456-0459, 0461, 0467, 0470-0473, 0484.

Értékes vizes élőhelynek minősül a rendkívül vonzó Forrás-tavak 4 hektáros területe. A tavak tulajdonosa a Vízügyi Igazgatóság. Elsősorban a tavak környezetét használják, kempingezésre, túrázásra.

Az emberi élet feltételeit fenntartható módon biztosító környezetgazdálkodás alapja a társadalmi tevékenységeknek egymással és a környezeti feltételrendszerrel való összehangolása. Ez a társadalmi munkamegosztásból eredő érdekütköztetések, a természeti, a társadalmi és a gazdasági adottságok és folyamatok bonyolult egymásra hatása miatt összetett feladat. A környezetvédelem eredményessége ezért igazán a természeti, a társadalmi és a gazdasági tényezőket egyaránt magába foglaló tájvédelem szintjén biztosítható.

Tájvédelmi szempontból alapvető probléma a komplex tájpotenciál területileg eltérő módon megjelenő csökkenése.

Az egymással összefüggő tájvédelmi problémák közül a legfontosabbak:

- a tájak teljesítőképességének, terhelhetőségének, önszabályozó képességének csökkenése;
- a térszíni folyamatok kedvezőtlen irányú megváltozása;
- a természeti értékek degradációja;
- az egyedi tájértékek és a tájkarakter elemeinek pusztulása (malmok, tanyák, hagyományos gazdálkodási típusok)

- a tájesztétikai értékek csökkenése .

Az infrastruktúrafejlesztés, a gazdasági növekedés "természetes velejárójává" vált a környezet-minőség és a természeti értékek "feláldozása". A tájhasználat során hasznosított nemzeti vagyon hosszú távon nem segítette elő a tájpotenciál megőrzését vagy fejlesztését, csökkentve ezáltal, a későbbi más- vagy többcélú területhasználatok lehetőségét. A tájvédelmi problémák elsősorban a megfelelő tájvédelmi szemlélet hiányából, a tájvédelmi szempontok érvényesítési lehetőségeinek, eszközeinek hiányosságából erednek. A tájvédelemnek jelenleg nincs megfelelő tudományos, szakmapolitikai és végrehajtási intézményi kerete, eszközrendszere és forrása. A valós érdekeltség a tájvédelemben még ma is alacsony szintű, a felelősségi viszonyok nem kellően tisztázottak. A nap, mint nap jelentkező "területéhség" a még természetközeli, értékes állapotban megőrzött tájakat is veszélyezteti.

A Natura 2000 az Európai Unió ökológiai hálózata és egyben a természet hosszú távú megőrzésének egyik legfontosabb eszköze. A hálózat célja, hogy az adott élőhely-típusok és fajok minél szélesebb földrajzi elterjedést érjenek el.

Az Európai Bizottság biogeográfiai régióként vizsgálta felül a Natura 2000 hálózatba jelölt területeket abból a szempontból, hogy a kijelölés megfelelő-e az adott régió területén előforduló közösségi jelentőségű fajokra és élőhelyekre. Magyarországon 2005. szeptember végén tartották a helyszíni ellenőrzéseket, melyeken jelen voltak a független szakértők, a zöld civil szervezetek és a földhasználók képviselői is. Az Európai Bizottság munkatársai azt vizsgálták meg, hogy az érintett tagállamok, így Magyarország megfelelő kiterjedésű és mennyiségű területet jelöltek-e ki az egyes közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmére.

A bizottság tagjai megállapították, hogy a magyar szakemberek alapos munkát végeztek, azonban néhány esetben felmerültek hiányosságok, további teendők. Ezek közül a brüsszeli szakemberek a füves élőhelyeken előforduló fajok elterjedési területeinek túlságosan kis arányú lefedettségét emelték ki, és jelezték, hogy ezekben az esetekben további területek kijelölése szükséges. A hiánypótlást újabb egyeztetések követik, és csak ezután lehetett véglegesíteni a Natura 2000 területeket, amelyek listája végül bizottsági döntés formájában az Európai Közösségek lapjában jelent meg hivatalosan.

A természetvédelmi rendszer 20 %-a szántó, ugyan csak 20 %-a erdő, 40 %-a gyepek, a fennmaradó rész pedig vizes terület. A Natura 2000 hálózat hazánkban helyrajzi szám szerint 400- 500 ezer földterületet érint. A rendszer életbelépésével a gazdáknak a természeti értékek megőrzése érdekében semmi olyan korlátozásra nem kell számítaniuk, amely eddig ne lett volna érvényben. A Natura 2000 területeken fellelhető természeti értékek ugyanis eddig is azért maradhattak fenn, mert a gazdálkodók munkájuk során vigyáztak az állat- és növényfajokra.

2007-től a gazdálkodók támogatást kaphatnak a Natura 2000 hálózatba került területeik után. A Lébény közigazgatási területére eső, a Natura 2000 hálózatába beválogatott földrészletek helyrajzi számok szerinti felsorolását a települési környezetvédelmi program 1. sz. melléklete tartalmazza.

3.4. Önállóan kezelt hatótényezők

3.4.1. A hulladék

3.4.1.1. Települési szilárd hulladék

Lébényben 1993-óta a REKULTÍV Környezetvédelmi és Hulladékhasznosító Kft. /korábban a Flexum Rt.) végzi a szervezett települési szilárd hulladékgyűjtést. A szervezett hulladékgyűjtés keretében a lakosok vagy vásároltak vagy, bérelnek kuka edényt, ebben gyűjtik a hulladékot, amit heti egyszeri alkalommal elszállítanak. Ezen kívül évente egyszer általában tavasszal lomtalanítás van a településen, amikor konténereket helyeznek ki a településre és ott a lakosok elhelyezhetik hulladékukat.

A település (szelektálatlan) hulladékát a 2000-es évek legelejéig a Bormászpusztán, a Lakóréten létesített 4 ha 320 m² alapterületű, az önkormányzat tulajdonában lévő és általa üzemeltetett hulladéklerakóba szállították. A 118 000 m³ kapacitású lerakót 1992-ben létesítették környezetvédelmi megfontolásból, mivel az illegális lerakások aránya rendkívül magas volt a területen. Kb. 72 000 m³ hulladékot helyeztek el itt, és havonta körülbelül 600 m³ érkezett. A lerakott szemetet tömörítették és réteges takarással fedték. A lerakó nem rendelkezett semmiféle műszaki védelemmel. A hulladéktelep út felé eső határán egy kerítés, illetve egy azt megszakító sorompó volt található; a többi oldalt csak ritkás bozót határolja. Azon túl, hogy egy ilyen szemételep a talajt és talajvíz minőségét veszélyezteti; légszennyező forrás (metán, esetenként toxikusok), szagterhelést okoz, és a táj esztétikai képét is rombolja, tehát 3-4 vonatkozásban is negatív környezeti hatást fejt ki.

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség a hulladéklerakó 2011. december 31-ig történő rekultiválását írta elő, ami meg is történt a Mosonmagyaróvár és térsége Hulladékgazdálkodási rendszer pályázat részeként.

A hulladéklerakót Közgép ZRt által vezetett konzorcium 2011 nyarán végleges lezárással rekultiválta, így a lerakó által okozott környezeti veszélyeztetés megszűnt.

A megszűnt lerakó helyett a Jánossomorja közigazgatási területén kialakított új – már a legszigorúbb környezetvédelmi feltételeket is teljesítő – 1 300 000 tömörm³ befogadóképességű kommunális hulladéklerakóba szállítják a Mosonmagyaróvárról, és a környező településekről összegyűjtött hulladékot.

Az új hulladéklerakó kísérleti üzeme 2002. március 1-jén indult meg, és a sikeres próbaüzemet követően, 2002. június 15-től működik üzemszerűen.

Szelektív hulladékgyűjtő sziget Lébényben

A szelektív hulladékgyűjtés lehetősége a papír, PET palack, üveg, 2004 év elejétől alumínium italos doboz frakciók tekintetében biztosított. A település területén 8 gyűjtőponton nyílik lehetősége a lakosságnak a fent említett hulladékfrakciók gyűjtésére, melyet a közszolgáltató a nyári időszakban hetente, míg az említett hulladékok szezonális keletkezése miatt a téli, késő őszi és kora tavaszi időszakban az edények telítettségének függvényében ürít.

Jövő:

Lébény 2003. decemberében csatlakozott a Győr térsége hulladékgazdálkodási Konzorciumhoz, mely azóta 3 részre Győr és térsége, Sopron és térsége, valamint Mosonmagyaróvár és térsége Hulladékgazdálkodási Projektre vált külön. Mosonmagyaróvár város ez utóbbinak tagja. A Projekt a Nemzeti Fejlesztési Hivatal támogatását elnyerve túl van a pályáztatáson jelenleg a kivitelezés közbeszerzési pályázat beadása zajlik. A (KEOP 1.1.1.) projekt üzemeltetésére kiírt pályázata lezárult, a nyertes ajánlattevő a Rekultív Környezetvédelmi és Hulladékhasznosító Kft (9200 Mosonmagyaróvár, Barátság u. 8.) lett.

Ennek keretében megvalósul a teljes körű szelektív hulladékgyűjtés (szelektív hulladékgyűjtő szigetek, hulladékudvarok, gyűjtőjárművek). A szelektíven gyűjtés miatt csökken a lerakó térfogat felhasználása, növekszik a lerakó élettartama (feltölthetősége).

A megvalósítandó projekt célja:

A program célkitűzése, települési önkormányzatok bevonásával, integrált, komplex hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítása, beleértve a szelektív hulladékgyűjtést, kezelést és újrahasznosítást, illetve az újrahasznosítás előfeltételének megteremtését, valamint a nem hasznosítható hulladékok számára környezetvédelmi szempontból kifogástalan ártalmatlanítását, biztonságos lerakóhelyek kialakítását illetve bővítését.

További célkitűzés a projekt területén lévő, engedély nélküli, vagy megtűrt, de nem biztonságos, környezeti kockázatot jelentő helyi lerakók bezárása, rekultivációja.

A tervezett program részét képező hulladékgazdálkodási rendszerek előnye, hogy a lerakandó hulladékmennyiség csökkentésével, az egyes hulladékfajták elkülönítésével (szelektív hulladékkezelés) igen hatékony „hulladék hasznosítás” érhető el, számottevő hulladékmennyiség a kezelés (pl. komposztálás) után visszaforgatható a természetes körfolyamatba, és fokozatosan elérhető, hogy a jelenlegi hulladék jelentős része megszűnik hulladék lenni.

A hulladékgazdálkodási rendszer felépítése:

A program kezelni kívánja a lakosságnál képződött szilárd halmazállapotú kommunális hulladékok minden frakcióját, és megoldást kíván nyújtani az önkormányzatokra háruló e témakörbe tartozó kötelezettségekre.

A program a hulladékáram korszerűsítését három fő területre bontottan kívánja megvalósítani:

- a) gyűjtési rendszer korszerűsítése
- b) szállítási rendszer korszerűsítése
- c) hulladékártalmatlanítás, kezelés korszerűsítése

a) Gyűjtési rendszer korszerűsítése:

A program alapvető célja, hogy minimálisra csökkentse a lakosságnál képződött hulladékok hulladéklerakóban elhelyezendő mennyiséget, a hasznosítás különböző elemeinek bevonásával. Cél a ma alkalmazott vegyes hulladékgyűjtés helyébe szelektív gyűjtőrendszer felállítása, a hulladékgyűjtő eszközök felszerelése a szolgáltatás igénybevételét dokumentáló és ezzel számlázási alapot biztosító berendezésekkel.

Hulladék gyűjtőszigetek

A szigetenként gyűjtendő frakciók: papír, műanyag flakon, fehér és színes üveg, illetve fém csomagolóanyagok.

A szelektíven gyűjtött csomagolóanyag előválogatásra válogatóműbe kerül, azt követően pedig, haszonanyagként visszaforgatásra. **Lébényben 4 db** új szelektív hulladékgyűjtő sziget kerülne kialakításra.

Hulladékudvarok

A hulladékudvar terv szerint 13 frakcióban tárolná - szabvány gyűjtőedényzet és konténerek alkalmazásával - a hulladékot. Településcsoportonként hulladékudvar létesítése a folyamatosan képződött másodlagos anyagként hasznosítható, illetve háztartási lomok és háztartásban képződött veszélyes hulladékok begyűjtésére. **Lébényben hulladékgyűjtő udvar kerül kialakításra a 0152 hrszú területen.**

A hulladékudvarokon gyűjthető hulladékok listája:

- papír és karton csomagolási hulladékok*
- műanyag csomagolási hulladékok*
- fa csomagolási hulladékok*
- fém csomagolási hulladékok*
- vegyes összetételű kompozit csomagolási hulladékok*
- egyéb, kevert csomagolási hulladékok*
- üveg csomagolási hulladékok*
- textil csomagolási hulladékok*
- veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok*
- veszélyes, szilárd porózus mátrixot (pl. azbesztet) tartalmazó fémből készült csomagolási hulladékok, ideértve a kiürült hajtógázos palackokat*
- építési, bontási hulladékok*
- oldószerek, savak, lúgok*
- fényképeszeti vegyszerek*
- növényvédő szerek*
- fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok*
- klór-fluor-szénhidrogéneket tartalmazó kiselejtezett berendezések*
- étolaj és zsír (étkezési)*
- olaj és zsír*
- veszélyes anyagokat tartalmazó festékek, tinták, ragasztók és gyanták*
- festékek, tinták, ragasztók és gyanták, amelyek különböznek az előzőtől*
- veszélyes anyagokat tartalmazó mosószerek*
- mosószerek, amelyek különböznek az előzőtől*
- citotoxikus és citosztatikus gyógyszerek*
- gyógyszerek, amelyek különböznek az előzőtől*
- elemek és akkumulátorok*
- veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések*

- kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések, amelyek különböznek az előzőtől
- veszélyes anyagokat tartalmazó fa
- fa, amely különbözik az előzőtől műanyagok
- fémek
- papír és karton
- üveg
- ruhanemű
- textíliák
- műanyagok
- biológiailag lebomló hulladékok
- talaj és kövek
- lom hulladék

Az újra használatra leadott tárgyakat egy külön konténerben gyűjtik a hulladékudvar területén.

A hulladékudvarok kihasználtsága várhatóan nagymértékben nőni fog a jelenlegihez képest, mivel a lakossági igényekhez igazodik kialakításuk, és a lakosság is megfelelő tájékoztatással fog rendelkezni a használatukhoz.

Többkannás rendszer

A lakossági kommunális hulladékgyűjtésben alkalmazott egy gyűjtőedényes rendszert a kétkannás gyűjtés váltja fel, mely külön edény biztosítását jelenti a lakosságnál képződő komposztálható zöldhulladékoknak, illetve házhoz menő szelektív gyűjtésnek.

b) A szállítási rendszer korszerűsítése

Várhatóan 16 db különböző felépítményű hulladékgyűjtő és szállító gép kerül forgalomba a zöldhulladék gyűjtés és a házhoz menő, valamint szigetes hulladékgyűjtés hatékonyságának javítása érdekében.

c) hulladékártalmatlanítás, kezelés korszerűsítése

A program hulladékkezelés frakciónkénti részletezése szükséges:

- Szelektíven gyűjtött csomagoló anyagok részben bálázásra kerülnek, majd ezt követően haszonanyagként visszaforgatódnak a nyersanyag áramba.

- A hulladékudvarokon a lakosságtól begyűjtött veszélyes hulladék anyagai a megfelelő átvételi engedélyekkel rendelkező ártalmatlanítóhoz kerülnek.
- A szelektíven gyűjtött hulladékok kezeléséhez válogatómű létesül.
- A komposztálható hulladék prizmás technológia alkalmazásával kerül feldolgozásra.
- A lakossági hulladékgyűjtés során képződött hulladék mechanikai előkezelésen megy át. Így a lerakásra kerülő hulladék mennyisége egy szárítási folyamatnak köszönhetően akár 30-35 %-ra szorítható vissza.

Mosonmagyaróváron hulladék átrakó, tömörítő állomás működik gazdaságossági megfontolásból ennek bővítése nem képezi a projekt részét.

Sikeres projekt esetén azonban csak 2013-ra várható, hogy megvalósul ez a mindenki számára kedvező és a lakosság mindennapi életét is érintő hulladékgazdálkodási rendszer. Addig azonban ebben az átmeneti időszakban már rá kell készülni a jövő teendőire.

A hulladékgazdálkodási tervet jóváhagyók, valamint az érintett hatóságok gondoskodnak a tervben meghatározottak végrehajtásáról, illetve a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kísérik a tervekben foglalt feladatok megvalósítását.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. XLIII. törvény (továbbiakban: Hgt.) 35. §a rendeli el a helyi hulladékgazdálkodási tervek készítését, amelyek tartalmi követelményeit általánosan a Hgt. 37 § (4) és (5) bekezdései határozzák meg, míg a részletes szabályozást a hulladékgazdálkodási terv részletes tartalmi követelményeiről szóló 126/2003. (VIII.15.) Korm. rendelet tartalmazza.

A Hgt. 37.§ (6) bekezdése előírja a helyi hulladékgazdálkodási tervek két évente történő felülvizsgálatát, melyről beszámoló készítés kötelező. Tartalmát jogszabály nem állapítja meg.

3.4.1.2. Települési folyékony hulladék

A település lakosságának közel 10 %-a még nem csatlakozott a közüemi szennyvízcsatorna hálózatra. Ezeknél az épületeknél elején is közműpótlók segítségével oldják meg a keletkező folyékony hulladék gyűjtését, elszikkasztását. Közismert, hogy ezek a sokszor már több évtizede használt közműpótlók messze nem felelnek meg a ma érvényes előírásoknak, és a legtöbb ilyen létesítmény állapota erősen leromlott, gyakorlatilag mindegyikük felújításra szorulna.

A környezetvédelmi szempontból a legjobb megoldás természetesen az lenne, ha a község minden háztartása rácsatlakozna a kiépített csatornahálózatra. A törvény megfogalmazása szerint, a talajterhelési díj fizetési kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá, és helyi vízgazdálkodási hatósági, illetve vízjogi engedélyezés alapján szennyvízelhelyezést alkalmaz.

A talajterhelési díj mértékét a talajterhelési díj alapja, az úgynevezett egységdíj, valamint a területérzékenységi és a veszélyeztetési szorzó határozza meg. A fizetendő díjból azonban

rászorultsági alapon díjkedvezményt adhat az önkormányzat, illetve indokolt esetben mentesítheti is díjfizetőt a díjfizetési kötelezettség alól.

A települési folyékony hulladékok mennyiségének csökkentési célkitűzéseit alapvetően magában hordozza a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program, amely a kijelölt szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén a települési szennyvizek közműves elvezetését és a szennyvizek biológiai tisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését valósítja meg három ütemben (2008, 2010, illetve 2015-ig). A program folyamatos előrehaladásának megfelelően a gyűjtött és elszállítandó települési folyékony hulladék mennyisége fokozatosan csökkenni fog.

A Hulladék Keret Irányelv (HKI) értelmében az új Hulladékgazdálkodási Törvényben átültetésre kell, hogy kerüljön a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz szabályozása, valamint pontosításra kerüljenek a víziközmű társulatokkal kapcsolatos szabályozások.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz a HKI átültetéseként már nem hulladéknak minősül, és így a vízgazdálkodási törvénybe kerül annak szabályozása. Ennek kapcsán a közszolgáltatás megszervezésének kötelezettségén az eredeti szabályok változatlanul hagyása a cél. A szankcionálás alapszabályai az előterjesztésben kerültek elhelyezésre, a részletszabályok a végrehajtási kormányrendeletben lesznek szabályozva.

A közszolgáltató – az önkormányzati rendeletben előírt módon – folyamatosan köteles gondoskodni a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtéséről, szállításáról és átadásáról a környezetvédelmi és vízügyi előírások megtartása mellett. A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtése és szállítása esetén eddig is kötelező volt a közszolgáltatás biztosítása.

Közszolgáltatást az végezhet, aki biztosítani tudja a közszolgáltatás személyi és tárgyi feltételeit, amelyek garantálják a közszolgáltatás tartós, rendszeres és a környezetvédelmi szempontoknak maradéktalanul megfelelő ellátását; a végzendő begyűjtési és szállítási tevékenységet a vízügyi hatóságnak bejelentette; közbeszerzési eljárás vagy – ha a közbeszerzésekről szóló törvény szerint nem szükséges – kijelölés alapján a települési önkormányzattal közszolgáltatási szerződést kötött.

A közszolgáltatás díját az elvégzett közszolgáltatással arányosan kell meghatározni a következőkre figyelemmel: a kezelt háztartási szennyvíz mennyisége és minősége (amelyet legkésőbb az átadási pontban ellenőrizni kell); a közszolgáltatást működtető szolgáltató hatékony működéséhez szükséges folyamatos ráfordítások, különösen a begyűjtés, a szállítás, és az ártalommentes elhelyezéshez szükséges átadás költségei; a közszolgáltatás fejleszthető fenntartásához szükséges költségek, ennek keretében különösen a szolgáltatás megkezdését megelőzően felmerülő, a szolgáltatás ellátásához szükséges beruházások költségei.

A víziközmű társulatok törvényességi ellenőrzését a vízügyért felelős miniszter irányítása alatt álló, területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság látja el. A további jogbizonytalanság megszüntetését célozza az a módosítás, hogy a víziközmű társulatokra a Vgtv.-ben másképp nem szabályozott ügyekben, valamint eltérő rendelkezés hiányában a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Kommunális szennyvíziszap nem keletkezik a községben, mivel a közüzemi csatornahálózatba bekerülő szennyvíz teljes egészében eljut a Kunszigeten megépített szennyvíztisztítóműbe, ahol elvégzik a beérkező szennyvíz tisztítását

3.4.1.3. Veszélyes hulladék

A Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség nyilvántartásai szerint az ipari telephelyek vonatkozásában keletkezik veszélyes hulladék.

Az utóbbi években alkotott törvényeknek köszönhetően az ipari eredetű veszélyes hulladékok valójában alig jelentenek problémát, hiszen ha körültekintően betartják a biztonsági előírásokat, akkor nem következhet be szennyeződés, és a legtöbb hulladékfajta biztonságos ártalmatlanításához pedig már kidolgozott technológiák állnak rendelkezésre. Nagyon fontos a gondosság és a megelőzés, mert ellenkező esetben az esetleg kialakuló környezetszennyezések komoly veszélyt jelenthetnek a környezetre, és csak rendkívül költséges, és általában hosszú időt igénylő eljárásokkal lehet felszámolni a szennyezés következményeit.

Napjaikban a nagyobb problémát inkább a lakossági körben keletkező veszélyes hulladékok – kimerült elemek, akkumulátorok, vegyszermaradékok és azok csomagolása stb. - jelentik, mivel ezek szervezett gyűjtése még nincs megoldva, de a Nagytérségi Projekt erre is kínál alternatívát, hiszen a Lébényben létrehozandó hulladékudvarban lehetőség lesz a következő veszélyhulladékfajták elhelyezésére:

- *veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok*
- *veszélyes, szilárd porózus mátrixot (pl. azbesztet) tartalmazó fémből készült csomagolási hulladékok, ideértve a kiürült hajtógázos palackokat*
- *építési, bontási hulladékok*
- *oldószerek, savak, lúgok*
- *fényképeszeti vegyszerek*
- *növényvédő szerek*
- *fénycsővek és egyéb higanytartalmú hulladékok*
- *klór-fluor-szénhidrogéneket tartalmazó kiselejtezett berendezések*
- *étolaj és zsír (étkezési)*
- *olaj és zsír*
- *veszélyes anyagokat tartalmazó festékek, tinták, ragasztók és gyanták*
- *festékek, tinták, ragasztók és gyanták, amelyek különböznek az előzőtől*
- *veszélyes anyagokat tartalmazó mosószerek*

- *mosószeres, amelyek különböznek az előzőtől*
- *citotoxikus és citosztatikus gyógyszerek*
- *gyógyszerek, amelyek különböznek az előzőtől*
- *elemek és akkumulátorok*
- *veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések*
- *kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések, amelyek különböznek az előzőtől*
- *veszélyes anyagokat tartalmazó fa*

3.4.2. Zaj és rezgés

A környezeti zajok hatásait vizsgáló szakemberek akkor tekintik potenciális egészségkárosító hatásként a környezeti zajt, ha annak értéke meghaladja a 65 dBA értéket. A nemzetközi tapasztalatokat is elemezve és összehasonlítva, a zajpanaszok azt mutatják, hogy a városi lakosság jelentős részénél a zaj károsan befolyásolja az emberek közérzetét és életminőségét.

A zajt és a rezgést, mint önálló hatótényezőt tekintve, Lébény nagyon kedvező helyzetben van, hiszen nincs olyan ipari telephely a faluban, amely a fenti határértéket túllépő zajt bocsáthatna ki. A tranzitforgalom utóbbi időben tapasztalt növekedése minden bizonnyal megnöveli a közlekedési eredetű zaj és rezgés értékét, de erről egyelőre még mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségtől korábban kapott zajvédelmemmel kapcsolatos adatszolgáltatásban az szerepelt, hogy a település zajvédelmi helyzetéről konkrét mért adatok nem állnak rendelkezésre. Az ipari tevékenységre, közlekedésre vonatkozó panasz miatt indult hatósági eljárás nem volt, és hatósági ellenőrző mérésre sem került sor.

A községben nincs szükség a zajjal kapcsolatos környezetvédelmi beavatkozásra.

Programok

1. A meglévő csapadékvíz elvezető rendszer felújítása, és a még hiányzó szakaszok kiépítése

Cél

A huzamosan tartó esőzésekből, illetve a nagy csapadékintenzitású felhőszakadásokból a településre lehulló csapadékvíz potenciális károsítását meg kell előzni.

Leírás

A település érintett területein szükségessé vált a meglévő árkok és átvezetők kitisztítására. A vízvezető árkokkal el nem látott utcákon meg kell tervezetni a megfelelő és hatékony csapadékvíz elvezető rendszert.

A program lebonyolításához az alábbi tevékenységekre lesz szükség:

1. el kell készíteni az engedélyezési tervdokumentációkat
2. meg kell találni a kivitelezéshez szükséges pénzügyi forrásokat
3. versenyeztetés útján ki kell választani megfelelő kivitelezőt
4. meg kell oldani a kivitelezés hatékony szakmai felügyeletét

2. Hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatok

- *A hulladékeletkezés megelőzése, csökkentése, hulladék minimalizálás, hulladéklerakás csökkentése jelenlegi 30-35 %-ára (felhasználás növelése).*

Felelős: Nagytérsegi Hulladékgazdálkodási Társulás

Határidő: 2013. december 31.

- *„Szennyező fizet” elv alkalmazása, a keletkező hulladék mennyiségének megfelelő arányos díjfizetés.*

Felelős: Közszolgáltató

Határidő: folyamatos

- *Szelektív hulladékgyűjtés fenntartása (újrahasznosítás arányának növelése, komposztálás, veszélyes hulladékok különválasztása és megfelelő ártalmatlanítása, stb.)*

Felelős: Közszolgáltató, Nagytérsegi Hulladékgazdálkodási Társulás

Határidő: Folyamatos

- *Hatósági eljárások szigorítása (használatbavételi és építési engedélyek kiadásakor a hulladékkal való elszámolás megkövetelése)*

Felelős: I. fokú Környezetvédelmi Hatóság , Helyi Építési Hatóság

Határidő: Folyamatos

- *Információs hálózat kialakítása, hulladékok megfelelő nyilvántartása.*

Felelős: Közzszolgáltató:

Határidő: Folyamatos

- *Lakosság tájékoztatása, tudatformálása, környezeti nevelésének fokozása (pl.: akciókkal, oktatási programokkal, anti-reklámokkal, szórólapokkal, tanfolyamokkal például a komposztálásról, zöld termékek népszerűsítésével, civil egyesületek bevonásával, stb.), azaz környezetorientált kommunikációs politika alkalmazása.*

Felelős: Nagytérsggi Hulladékgazdálkodási Társulás, Közzszolgáltató

Határidő: Folyamatos

3. A belterületi utak burkolatának felújítása

Cél

Majdnem a teljes belterületi úthálózat szilárd burkolattal borított, de az utcák jelentős részében a burkolat sürgős felújításra szorul, mert elöregedett, és a minősége, teherbíró képessége erősen leromlott. Az Önkormányzat belátható időn belül szeretné elérni, hogy a település teljes belterületi úthálózatát felújítsák és olyan minőségű burkolatot terítsenek le, amely megfelel a XXI. század elején elvárt műszaki követelményeknek.

Indoklás

Alapvető emberi igény, hogy a községen belül minden lakóházhoz el lehessen jutni jó minőségű, szilárd burkolatú úton. Ennek ellenére - napjainkban - a belterületi úthálózat minősége már erősen leromlott. Ahhoz, hogy a falu megfeleljen a XXI. század elején elvárható követelményeknek, olyan infrastruktúrával – elsősorban úthálózattal – kell rendelkeznie, amely minden további fejlesztéshez – pl. idegenforgalom - megfelelő alapot nyújthat.

Leírás

Az önkormányzati kezelésben lévő utak állapotát először fel kell mérni, hogy tervezhető legyen a beruházás ütemezése. A tervezés során célszerű forgalomtechnikai szempontból optimalizáltatni az úthálózatot, aminek következtében az átvezető utak átbecsátóképességét, ahol erre esetleg szükség van módosítani lehessen. Ahol a gyalogosok biztonsága megkívánja - iskolák, templomok, egyéb közintézmények közelében – forgalomcsillapító műszaki megoldásokat – fekvőrendőrr, gyalogossziget kialakítása a közút tengelyében – kell alkalmazni !

A tervek elkészülte után a becsült kiviteli költségek ismeretében az Önkormányzattal egyeztetve ütemtervet kell készíteni, amelyben évekre bontva meghatározza a tervező a felújításkor betartandó fontossági sorrendet is. A beruházás költségigénye miatt célszerű összefogni több környező településsel, és ebben az esetben az Európai Unió strukturális alapjainak forrásaira is lehetne pályázni.

4. Külterületi utak karbantartása

Cél

A település külterületén közel 60 km hosszúságú földút található. Ezek közül a gazdasági élet, a gazdálkodók számára fontosabb utak, útszakaszok állapotát fel kell javítani, a kor követelményeinek megfelelő szintre.

Indoklás

Abban az esetben, ha az elsősorban mezőgazdasági célokra használt úthálózat is jobb minőségű lesz, jelentős mértékben csökkenthető a művelendő táblák megközelítésénél, illetve a termények betakarításánál jelentkező szállítási igényhez kötődő közlekedési eredetű emisszió. Ezen kívül jobb minőségű utakon egyrészt rövidebb idő alatt lehet megközelíteni a kiszemelt táblákat, és ebből következően csökken a szállításra fordítandó idő is, másrészt pedig a jobb minőségű utakon kevésbé használnak el a munkagépek és a szállítóeszközök.

Leírás

Elsőként fel kell mérni a külterületi utak állapotát, majd meg kell tervezetni a kialakítandó úthálózatot. A tervezés során célszerű optimalizálni is az úthálózatot, aminek következtében az esetleg feleslegesen sűrű úthálózatot ki lehet ritkítani, míg ahol esetleg hiányzik újakat kell létesíteni. A tervek elkészülte után a becsült kiviteli költségek ismeretében üzemtervet kell készíteni, amelyben évekre bontva meghatározza a tervező a felújításkor betartandó fontossági sorrendet is.

A beruházás költségigénye minden bizonnyal meg fogja haladni a község anyagi lehetőségeit. Ebben az esetben célszerű összefogni több környező településsel, akár a teljes többcélú kistérségi társulás valamennyi tagjával egyeztetve

5. Kerékpárút hálózat kiépítése

Cél

A település közigazgatási területének északkeleti határánál található természetileg értékes területeket – a Fertő-Hanság Nemzeti Park védett területeit - eredeti funkciójukban, a rajtuk található társulásokkal együtt meg kell őrizni és az értékeket nem veszélyeztető turisztikai hasznosításukat meg kell oldani. Ennek egyik legkevésbé környezetszennyező módja a kerékpáros turizmus lehetőségeinek fejlesztése.

Indoklás

A Kisalföld természeti adottságai, és kulturális értékei egyre több embert csábítanak arra, hogy kerékpárra ülve fedezzék fel a táj olykor rejtett szépségeit.

Lébény egyik legnagyobb vonzereje lehetne a település északkeleti határánál található védett halastó. Ezen kívül az ideérkező kerékpáros turista akár a Hanság felé, akár a Rába völgye felé folytathatja útját, és mindkét irányból számos látnivaló mellett elhaladva el tud jutni a Szigetközbe, ahol aztán kedvére csodálhatja a Mosoni-Dunát szegélyező erdőket, vagy felkeresheti a Duna hullámterén lévő hatalmas összefüggő erdőket, ahol páratlan madárvilággal is találkozhat.

Leírás

A kerékpár út továbbépítéséhez a következő lépésekre van szükség:

1. A tervezett szakasz - különböző szakhatóságokkal egyeztetett - nyomvonalának kijelölése.
2. Az érintett területek tulajdonosaival megegyezni az építéshez szükséges területek áráról.
3. El kell készíteni a kiviteli terveket, majd azok elfogadása után, közbeszerzési eljárás keretében ki kell választani az útszakasz megépítőjét
4. Ki kell dolgozni az útvonal mellett fekvő turisztikailag érdekes területek bemutatásának, használatának módját (tanösvények, pihenőhelyek, információs táblák, rendezvények).
5. Meg kell szervezni a kerékpárút és bemutató területek folyamatos gondozását, ápolását

6. A lakosság ösztönzése a kiépített közüzemi csatornahálózatra való rákötésre

Cél

A háztartásokban keletkező folyékony hulladékot még közműpótló műtárgyakban elhelyező lakások számának minimumra csökkentése.

Indoklás

A 2. Nemzeti Környezetvédelmi Program bevezetőjében úgy becsülik a szakemberek, hogy a településeken keletkező folyékony hulladék kb. 90 %-a a gyűjtő-tározó műtárgyak nem megfelelő kialakítása miatt a környezetet veszélyeztetve szikkad el. Ezt a becslést elfogadva, annak ellenére, hogy az Önkormányzati információ szerint Lébényben a háztartásoknak már csak mintegy 35 %-a nem csatlakozott a kiépített közüzemi csatornahálózatra, még így is igen jelentős mennyiségű folyékony hulladék kerülhet a talajba, veszélyeztetve a talajvíz, esetleg a mélyebben elhelyezkedő vízadó rétegekben található vizek minőségét.

Ezt a jelenleg még folyamatos szennyezést a lehető legkisebb mértékűre kell csökkenteni, ideális esetben teljesen megszüntetni.

Leírás

Meg kell vizsgálni a csatornahálózatra még rá nem csatlakozott háztartások anyagi lehetőségeit, és ennek ismeretében kell kidolgozni egy olyan támogatási és ösztönző rendszert, esetleg a Vízművel és egy közeli pénzintézettel is egyeztetve, amely biztosítja valamennyi fogyasztó számára a rákötés lehetőségét. Fontos, hogy a rákötés költsége – illetve, az ehhez esetleg folyósított kölcsön törlesztőrészei -, valamint a havi szennyvízdíj hosszútávon elviselhető anyagi teherként jelenjenek meg a családok költségvetésében.

Ha a közüzemi csatornahálózatra való rákötés nem gyorsítható fel kellő mértékben, akkor minél előbb meg kell szervezni a folyékony hulladékra vonatkozó közszolgáltatást. Ezzel párhuzamosan azt is célszerű mérlegelni, hogy milyen szankciókat lenne érdemes alkalmazni a csatornahálózatra rá nem kötött tulajdonosokkal szemben.

7. Az alternatív energia hasznosítási lehetőségeinek elterjesztése

Cél

Az Önkormányzat ösztönözni szeretné a megújuló energiaforrások – szél-, nap-, geotermikus energia - hasznosításának minél szélesebb körű elterjesztését. A természeti adottságok elsősorban a szélenergia hasznosítását tennék lehetővé települési szinten. A tervezett szélerőmű park adminisztratív előkészítése folyamatban van, és miután az energia átvételénél felmerült problémát a beruházó meg tudja oldani, valamint eredményes lesz az építési engedélyeztetési eljárás, gyakorlatilag azonnal meg tudják kezdeni az energiatermelő tornyok építését. A nap- és a geotermikus energia hasznosítását elsősorban a lakosság, illetve kisebb intézmények esetén célszerű támogatni, hiszen ezekkel a megoldásokkal közvetlenül, és követve is hatásosan lehet csökkenteni a légkörbe kerülő, az üvegházhatást erősítő gázok kibocsátását.

Indoklás

Annak ellenére, hogy a jelenlegi jogi szabályozás napjainkban nem támogatja kiemelten a megújuló energiaforrások hasznosítását, a folyamatosan emelkedő energiaárak mellett, egyre kedvezőbbé és viszonylag gyorsan megtérülővé válnak az energia felhasználást csökkentő beruházások, illetve az alternatív energiahordozók hasznosítását biztosító eszközök alkalmazása. (szél, napfény, geotermikus energia, biogáz) Ezeket az energiforrásokat hasznosítva csökken a fosszilis energiahordozók elégetésével járó, a légkört erősen szennyező, energiatermelés iránti igény.

Leírás

Új lakások esetében már a tervezési fázisnál fel kell hívni az építetők figyelmét az alternatív energiahordozók hasznosításának lehetőségeire. Az eleve így tervezett házaknál is magasabb lesz valamivel a beruházási költség, de látva a fosszilis energiahordozók árának hosszútávú trendjét egészen biztos, hogy 10-15 éves távlatban meg fog térülni egy hőszivattyú, vagy egy napkollektor üzembe helyezése.

Számos lehetőség kínálkozik a már elkészült épületek esetében is a pótlólagos beruházás elvégzésére, hiszen gyakorlatilag bármelyik már megépült tetőszerkezetre fel lehet szereltetni a különböző típusú napkollektorokat, amelyek egy négytagú család számára a nyári napos időszakban biztosítják a napi használati melegvíz teljes mennyiségét.

A napkollektor típusától függően, szükséges lehet még egy hőcserélővel ellátott melegváltató tartály elhelyezésére is az épületben, valamint a napkollektor és a használati melegvíz tartály közötti vezeték is ki kell építeni. Össze kell kapcsolni a hagyományos vízmelegítő rendszerrel a napkollektoros egységet, és meg kell oldani a kombinált rendszer vezérlését, hogy ha süt a nap, akkor a napkollektor termelje meg a melegvizet, míg borús időben a hagyományos rendszer biztosítsa továbbra is a meleg vizet.

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy 5-6 év alatt teljes egészében megtérülhet egy ilyen beruházás. Az Önkormányzat az állami támogatási lehetőségek kiegészítésével elősegítheti az ilyen célú beruházások elterjedését. Ehhez célszerű bevonni a település körzetében fiókkal rendelkező pénzintézeteket, és ki kell dolgozni, hogy milyen módon lehet a leghatékonyabban támogatni a fejlesztésbe belevágó háztartásokat.

8. Környezeti nevelés és tudatformálás az iskola és a civil szervezetek együttműködésével

Cél

El kell érni, hogy az iskola, a civil szervezetek és a családok együttműködésének eredményeképpen növekedjen a környezeti tudatosság, és a falu valamennyi lakója ismerje fel, hogy a gazdasági, a társadalmi, a politikai és az ökológiai jelenségek kölcsönös függőségben és kölcsönhatásban vannak minden emberi környezetben legyen az akár faluban akár városban.

Biztosítani kell mindenki számára annak lehetőségét, hogy a környezet védelméhez és megőrzéséhez szükséges tudást, ismereteket, értékeket a és készségeket megfelelő módon megszerezhesse.

Indoklás

Az előző évtizedek környezeti károsításai alapján egyértelművé vált, hogy az emberiségnek meg kell tanulnia együtt élnie az őt körülvevő természeti környezettel. Büntetlenül nem lehet kizsarolni a természetet, mert ha a társadalom felelőtlenül feléli a természeti erőforrásokat, akkor a későbbi nemzedékek életfeltételeit lehetetlenítheti el.

Napjainkban ha lehet még hangsúlyosabb ez a feladat, hiszen egyre nagyobb összegeket kell áldozni a korábbi időszakokban bekövetkezett környezeti károk felszámolására, és nagyon fontos az, hogy a következő generációk már egy más szemlélettel közelítsenek az őket körülvevő környezethez. Alkalmazkodjanak hozzá, tekintsék önmagukat is a körülöttük lévő természet részének, és ne akarják felelőtlen módon átformálni, esetleg legyőzni.

Leírás

- El kell érni, hogy az oktatási intézmények helyi tantervében szereplő környezeti nevelési program kellő hangsúlyt kapjon.
- Az önkormányzatnak és intézményeinek példát kell mutatni a lakosság felé, nyomatékosítva a téma fontosságát(pl. bekapcsolódás a szelektív gyűjtésbe).
- Az önkormányzat támogasson minden olyan kezdeményezést, mely a város lakosainak környezettudatos viselkedését fejleszti.
- Fokozni kell az ellenőrzéseket(pl. illegális hulladéklerakások), jogszabályok betartatását.
- Lakosság környezettudatos szemléletének javítása.
- Fenntartható fejlődés biztosítása önkormányzati intézkedésekkel, „zöld” beszerzések növelésével.

1. sz. melléklet

A Lébény közigazgatási területére eső, a Natura 2000 hálózatába beválogatott földrészletek helyrajzi számai. Az alábbi listában szereplő földrészletek egyaránt szerepelnek különleges madárvédelmi területek között, valamint a kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek listájában.

Lébény

0114/2, 0138/3, 0139, 0141/1, 0141/2, 0142, 0144, 0145, 0146, 0154, 0155/13, 0155/14, 0159/2, 0159/5, 0159/6, 0159/7, 0159/8, 0159/9, 0172/1, 0172/2, 0172/3, 0172/4, 0172/5, 0173, 0188, 0189/1, 0189/2, 0189/3, 0190, 0191/1, 0191/2, 0192, 0193, 0194, 0195, 0196/1, 0196/2, 0196/3, 0206/2, 0206/3, 0206/5, 0206/7, 0206/9, 0208/2, 0208/3, 0208/4, 0209, 0210/4, 0228, 0229/2, 0229/1b, 0230, 0231, 0232/1, 0232/2, 0232/3, 0232/11, 0232/12, 0232/13, 0232/14, 0232/15, 0232/16, 0232/17, 0232/18, 0232/19, 0232/20, 0232/21, 0232/22, 0232/23, 0232/24, 0232/25, 0232/26, 0232/27, 0232/28, 0232/30, 0232/31, 0232/32, 0232/33, 0232/34, 0232/35, 0232/38, 0232/39, 0232/40, 0232/41, 0232/42, 0232/43, 0232/46, 0232/48, 0232/49, 0232/50, 0232/51, 0232/52, 0232/53, 0233, 0234/1, 0234/2, 0235, 0236/2, 0236/3, 0236/4, 0236/5, 0236/6, 0236/7, 0236/10, 0236/11, 0236/12, 0236/13, 0236/14, 0236/15, 0236/16, 0236/17, 0236/18, 0236/19, 0237/1, 0237/2, 0237/3, 0237/4, 0238, 0239, 0240/1, 0240/2, 0240/3, 0240/4, 0240/5, 0241/4, 0241/5, 0241/52, 0241/53, 0241/54, 0241/55, 0242, 0243, 0244/1, 0244/2, 0244/3, 0244/4, 0244/5, 0244/6, 0245, 0246, 0247, 0248/1, 0248/2, 0248/3, 0248/4, 0248/5, 0248/6, 0249, 0250, 0251, 0252, 0253/1, 0253/2, 0254, 0255, 0256, 0257, 0258, 0259/1, 0259/2, 0259/3, 0259/4, 0260, 0261, 0262, 0263, 0289, 0290, 0291, 0292, 0294, 0295, 0296, 0297, 0298, 0301, 0302, 0304, 0305, 0306, 0307, 0308, 0309, 0310, 0311, 0312, 0313, 0314, 0315, 0316, 0317, 0318, 0319, 0320, 0321, 0322, 0323, 0324, 0325, 0326, 0327, 0328, 0329, 0330, 0331, 0332, 0333, 0334, 0335, 0336, 0337, 0338, 0339, 0340, 0341, 0342, 0343/1, 0343/2, 0343/6, 0344, 0345, 0346, 0347/1, 0347/2, 0348/1, 0348/2, 0348/3, 0348/4, 0349, 0350, 0351, 0352, 0353, 0354, 0355/1, 0355/2, 0356, 0357, 0358, 0359, 0361, 0362, 0363, 0364, 0365, 0366, 0367, 0368/1, 0368/2, 0369, 0370, 0371, 0372, 0373, 0374, 0375, 0376, 0377, 0378, 0379, 0380, 0381, 0382, 0383, 0384, 0385, 0386/1, 0386/2, 0387, 0388, 0389, 0390, 0391, 0392, 0393, 0394, 0395, 0396, 0397, 0398, 0399, 0400, 0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406, 0407, 0408, 0409, 0410, 0411, 0412, 0413, 0414, 0415, 0416, 0417, 0418, 0419, 0420, 0421, 0422, 0423, 0424, 0425, 0426, 0427, 0428, 0429, 0430, 0431, 0432, 0433, 0434, 0435, 0436, 0437, 0438, 0439, 0440, 0441, 0442, 0443, 0444, 0445, 0446, 0447, 0448, 0449, 0450, 0451, 0452, 0453, 0454, 0455, 0456, 0457, 0458, 0459, 0460, 0461, 0462, 0463, 0464, 0465, 0466/1, 0466/2, 0467, 0468, 0469, 0470, 0471/1, 0471/2, 0471/3, 0471/4, 0472, 0473, 0474/1, 0474/2, 0475/1, 0475/2, 0475/3, 0475/4, 0475/5, 0475/6, 0475/7, 0475/8, 0476/1, 0476/2, 0476/3, 0477, 0478, 0483, 0484/1, 0484/2, 0484/3, 0484/4, 0484/5, 0484/6, 0484/7, 0484/8, 0484/9